

GLASILNOVSKYK JEDNOTA

DELO OFFICIAL ORGAN IZOBRAZA
OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

Entered as Second Class Matter December 12th, 1933, at the Post Office at Cleveland, Ohio, Under the Act of August 24th, 1912. Accepted for Mailing at Special Rate of Postage Provided for in Section 1103, Act of October 3rd, 1917. Authorized on May 22nd, 1913.

NO. 52 — ŠTEV. 52 CLEVELAND, O., 30. DECEMBRA (DECEMBER), 1942 VOLUME XXVIII — LETO XXVIII.

IZJAVE, PETICIJE IN RESOLUCIJE, SPREJETE NA SLOV. NAR. KONGRESU V CLEVELANDU, O.

IV. POSLANICA SLOVENSKE MU NARODU

(Predložil Etbin Kristan)

Slovenski narodni kongres, predstavljajoč Amerikance slovenskega porekla in v Zedinjenih državah živeče Slovence, ki z boleščjo v srcu opazujejo kravo tragedijo naroda v stari domovini, izraža vsemu slovenskemu ljudstvu svoje globoko sočutje njegovim neustranim bojevnikom, ki vodijo odpor zoper tolovajsko nacifašistično tiranstvo pa svoje neomejeno očudovanje.

Slovenski narodni kongres obljubljuje bratom in sestram v stari domovini, da bo po najboljših močeh nadaljeval delo za njihovo pravične cilje, za vstajenje Slovenije v boljše in plemenitejše življenje, ki najdobi za podlago pravičnost za vse.

Slovenski narodni kongres smatra to delo za svojo sveto nalogo, dokler branijo krute razmere narodu v domovini, da bi povzdignil svoj glas za svoje ideale in pravico. Kadar napoči ura neizogibne osvoboditve s popolno zmago združenih narodov nad peklensko koalicijo hudobnosti, bo ta naloga končana in kongres položi tedaj svoj mandat v roke naroda, ki bo sam po svojem najboljšem odločeval o svoji bodoči usodi.

Kolikor bo pri tem odločevanju, pri delitvi skelečih ran in pri rekonstrukciji doma potrebno sodelovanje ameriških Slovencev, se kongres obvezuje, da bo storil vse, kar je v njegovih močeh za (čim izdatnejšo materialno in moralno pomoč.

Slovenski bratje in sestri! Dan blazno domišljivega trinošstva, ki je vsemu človeštvu namenilo noč sužnosti, se nagiba k zatonu. Čudovita sila ruske rdeče armade ustavlja prodiranje sovražnika na vseh črtah in že se lahko sluti dan, ko ga bo kakor vihar začela poditi, odkoder je prišel. Kitajsko ljudstvo, ki je najdalje prenašalo grozo vojne, a ni nikdar obupalo, gleda, kako se že suče bojna sreča in žanje njegova hrabrost prve plodove. Udarina sila Anglije in britskih demokratičnih dominijev je prizadela nacizmu in fašizmu v Afriki uničujoč poraz. Svobodne čete podjarmljenih narodov, ki so se mogle organizirati v tujini, sodelujejo uspešno na suhem, na morju in v zraku. Sedaj pa pečati moč Zedinjenih držav usodo despotizma, ki je vsled presenetljivega velepomembnega nastopa ameriških sil ob obalah Sredozemskega morja ves zbežan in v strahu, katerega vse bombastične grožnje ne morejo utajiti. Preden skopni sneg te zime, bodo ameriški bojevniki na vseh kontinentih in morjih in ameriški delavci skrbno, da bodo opremljeni za zmago. Preden se trinogi zavodo, vzplamti požar revolucije po vseh podjarmljenih deželah.

Bratje in sestri! Še ni končan vaš križev pot, kajti preden poginejo, bodo pozverinjne hudodelci storili toliko škoda, kolikor bodo le mogli. Toda

ta epoha zadnjega blaznega besnenja bo kratka, kajti kadar se začne krhata njihova divja moč, poskrbe združeni narodi, da ne bo daleč do popolnega poloma.

Zatorej: Kvišku srca, bratje in sestri! Z vami so vaši rojaki v novi domovini. Z vami je ves svobodoljubni svet. Na vaši strani je pravica. Bližajoča se zmaga demokracije pomeni svobodo. Tedaj bo konec tudi vaših težkih muk in žrtev. Črna noč bo minila in sonce zasije tudi nad Slovenijo, kjer bodo vaši sinovi in hčere uživali plodove vaših bojev, vašega trpljenja in vaše neomajne vere v zmago pravičnosti.

Živel slovenski narod! Žive la svobodna, zedinjena Slovenija!

Poslanica soglasno in z navdušenjem sprejeta.

V. ZEDINJENNA SLOVENIJA

(Predložil Etbin Kristan)

V nasprotju z vsemi določbami mednarodnega prava se oblasti osištca ne zadovoljujejo z okupacijo premaganih krajev, ki bi se morali do definitivnega miru upravljati po domačih zakonih, ampak uvaja povsod svoj takozvani "novi red," to se pravi, sužnost za podjarmljeno ljudstvo, razkrajja države, ustanavlja nove karikaturne države, vtelesuje posamezne kraje v svoje lastne države, skratka, ravna po načelih golega roja.

Tako je fašistična koalicija popolnoma razsula Jugoslavijo. Košček Srbije je izročila Nediću, del Hrvaške notoričnemu zločincu Paveliću, Slovenijo pa je kratkoma pokončala s tem, da je Nemčija pogoltnila dve tretjini, Italija skoraj eno tretjino slovenskega ozemlja, ostank pa je bil v ržev Madžarski v žrelo. Po vseh delih se vrši brutalno raznarodovanje s prisilnim masnim preseljevanjem, z naseljevanjem tujih elementov, s potujčenjem šolstva, z ločitvijo otrok od staršev in z umori na debelo. Namen je očiten in v raznih osištinih dokumentih celo priznan: Nacijska Nemčija, fašistična Italija in njeni podpretniki se na vse kriplje trudijo, da bi uničili Slovence kot narod. V tem oziru ni med posameznimi pajdaši osištca nobene razlike; italijanski fašisti niso nič manj barbarski od nemških naciev in madžarski hortijevci močjejo zaostati za svojimi mojstri.

Slovenski narodni kongres najodločneje obsoja vse to divjaško početje in je prepričan, da krivci zverstev, pa naj bodo nemški, italijanski ali madžarski oblastniki, v smislu izjav zavezniških predstavnikov ne uidejo zaslužni kazni. Stanje, ki je bilo ustvarjeno s prisilnimi izgoni in izselitvami ter z umetnim naseljevanjem tujcev se ne more in ne sme priznati; kadar se bo sklepal mir, mora veljati slovenski značaj krajev, kakršen je bil pred sovražnikovo okupacijo.

Ime morilca iz vojaških ozirrov ne dajo še v javnost. Toliko se pa trdi, da je bil francoske narodnosti in da njegova italijanska mati še živi v Italiji. Morilec je bil obsojen takoj na smrt in 40 ur po atentatu ustreljen.

Na mesto umorjenega francoskega admirala Darlana je bil imenovan visokim komisarjem v francoski Severni Afriki general Henri Giraud, ki je v dveh vojnah dvakrat ušel iz nemškega ujetništva.

Slika nam predstavlja težko križarko San Francisco, ki se je vrnila precej poškodovana iz bojev z Japonci ob Savo otočju 12. in 13. decembra. Slika je bila posneta v pristanišču mesta San Francisco, po katerem ima križarka tudi svoje ime.

Po računu Francozov bo vojna končana 1943

Važni dogodki v Franciji so se dogajali po 129 let narazen in na podlagi tega računajo Francozi, da bo sedanja vojna končana leta 1943. Sledeči so francoski računi:

Francoska revolucija se je vršila 1789. Nemška revolucija pa leta 1918, torej 129 let pozneje.

Napoleon je postal cesar Francije leta 1804. Hitler je prišel na vlado leta 1933, torej 129 let pozneje.

Napoleon je začel vojno proti Rusiji leta 1812, Hitler je napravil isto napako leta 1941, torej 129 let pozneje.

Napoleon se je odpovedal prestolu leta 1814 in kaj bo napravil Hitler 129 let pozneje?

POTRES NA TURSKEM
Ankara, Turčija. — Dne 20. decembra se je pojavil v mestu Erbia na Turškem silen potres, ki je mesto docela porušil. Vsled te katastrofe je bilo ubitih nad tisoč oseb, 3000 pa ranjenih.

ADMIRAL DARLAN UMRJEN

Algiers, 27. dec. — Francoski admiral Jean Francois Darlan, višji komisar francoskih kolonij v Afriki, ki je izročil Severno Afriko zaveznikom, je bil zavratno umorjen na božični večer. Morilec je bil nek 22 letni fant, ki je prišel v Darlanov urad ter dvakrat ustrelil nanj. En strel je zadel Darlana v usta, drugi v prsa.

Ime morilca iz vojaških ozirrov ne dajo še v javnost. Toliko se pa trdi, da je bil francoske narodnosti in da njegova italijanska mati še živi v Italiji. Morilec je bil obsojen takoj na smrt in 40 ur po atentatu ustreljen.

Na mesto umorjenega francoskega admirala Darlana je bil imenovan visokim komisarjem v francoski Severni Afriki general Henri Giraud, ki je v dveh vojnah dvakrat ušel iz nemškega ujetništva.

VAŽNO ZA NAŠE STARO ČLANSTVO

Že več let je bila pri naši Jednoti navada, da se je iz njene blagajne plačevalo vse asesmente za one člane in članice, ki so dosegli 70. leto; pri tem je bil naravno tudi vpoštet njih asesment za bolniško podporo.

Ker je pa vsled vedno naraščajočega števila članstva te starosti nastal v tem skladu primanjkljaj, je, kakor znano minula naša XX. konvencija v Chicagu z veliko večino določila, da morajo tako stari člani in članice od 1. januarja 1943 naprej SAMI plačevati asesment za bolniško podporo, pa naj so zavarovani v centralnem bolniškem skladu, ali pa pri društvu; vse druge Jednotne asesmente se bo zanje še po starem načinu plačevalo.

Smrtna kosa
Cleveland, O. — Dne 23. decembra je v Clinic bolnišnici po daljšem bolehanju umrl občeznani lastnik gocerije in mesnice v Euclidu Fred Jazbec. Pokojnik je bil rojen pred 51 leti v Sv. Petru pod Sv. Gorami na Štajerskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 29 leti. Leta 1920 sta odprla trgovino s Fr. Kramarjem na St. Clair in 39. cesti. Potem je imel pa tri leta trgovino na Thames Ave., zatem je bil nekaj let na 49. cesti med Superior in Payne in pred nekaj leti je kupil lepo stavbo na 821 E. 222 St. v Euclidu, kjer je vodil dobro idočo obrt. Za časa njegove boleznij je trgovino spretno vodila njegova pridna soproga z ostalo družino.

Tukaj zapušta poleg žalujoče soproge Agnes, rojena Jurkas, hčerko Ireno, znano odlično sprisanistko, sinova Freda in Stanleya, v starem kraju pa brata in sestro. Pri hiši se je reklo po domače pri Sokolu. Poleg naštetih zapušta tudi več drugih sorodnikov.

Amerikanci so dospeli v Dakar

Dakar, 23. dec. — Ameriške čete so dospeli v Dakar, važno in utrjeno pristanišče v francoski zahodni Afriki. V septembru 1940 so skušali Angleži in svobodni Francozi zavzeti to mesto, toda francoska garnizija je napad odbila.

Ameriške čete so dospeli v pristanišče ter šle takoj na delo ob strani svojih novih francoskih zaveznikov. Dospeli so v letalih, na ladjah in v motornih vozilih. Narod v Dakarju je Amerikance toplo pozdravjal.

INAUGURACIJA GUVERNERJA BRICKERJA

Columbus, O. — Ker je bil pri zadnjih volitvah sedanji guverner Bricker ponovno, in to že v tretji izvoljen, bo uradno vstoličen ali zaprisežen v ponedeljek, dne 11. januarja dopoldne ob 11. uri. Inauguracija se bo vršila vsled vojnih razmer bolj na skromen način.

DRAGO SUROVO MASLO

Detroit, Mich. — Tukajšnje gospodinjice so bile v minulih praznikih zelo nevoljne ker so morale plačevati tako visoke cene za surovo maslo. Cena istega je bila namreč \$1.25 za en funt. Bližnji farmerji so ga gospodinjam prodajali po dolarju, toda v trgovinah je bilo pa surovo maslo za 25c dražje, in vseeno je bila vsa zaloga kmalu razprodana.

TRMOGLAVA JAPONSKA

Washington. — Dasiravno določa mednarodna postava, da mora vsaka bojujoča se država naznaniti svoji nasprotnici ime vseh njenih vojnih ujetnikov, Japonska ni hotela tega izvršiti na nedavno prošnjo ameriške vlade.

LEPO BOŽIČNO DARILO

Dearborn, Mich. — Okrog 140,000 delavcev pri Ford Motor Co. je dobilo letos za božič do \$9,000,000 v bonusu.

GLAVNI ZAKLJUČKI PRVE SEJE EKSEKUTIVE SLOVENSKEGA AMERISKEGA NARODNEGA SVETA

ŠIRŠI ODBOR SANS

Prva seja izvršnega odbora Slovenskega ameriškega narodnega sveta se je vršila v torek, 22. decembra, v Chicagu. Navzoči so bili predsednik Etbin Kristan, prva podpredsednica Marie Prislund, drugi podpredsednik Janko N. Rogelj, tajnik Rev. K. Zakrajšek, blagajnik Joseph Zalar, zapisnikar Mirko G. Kuhel ter odborniki Vincent Cainkar, Leo Jurjevč, dr. F. J. Kern in Frank Zaitz.

Zapisnik prvega Slovenskega narodnega kongresa je bil prečitan in sprejet. Zaključeno je bilo, da se tiska zapisnik v 3000 izvodih in se razdeli med kongresne delegate in lokalna društva slovenskih podpornih organizacij, obnem pa se apelira nanje, da pomagajo kriti stroške za izdajo.

Na lokalna društva vseh slovenskih podpornih organizacij bodo poslani apeli za organiziranje lokalnih podružnic SANS v svrhu zbiranja prostovoljnih prispevkov za politično akcijo. Naproseni bodo gl. odbori naših podpornih organizacij za finančno podporo ter da apelirajo na svoja društva za ustanovitev postojank ali podružnic.

SANS je registriran pri ameriškem justičnem departmentu in na sugestijo tega departmenta je bilo ime našega sveta spremenjeno v SLOVENSKI AMERIŠKI NARODNI SVET (Slovenian American National Council).

Odbor je pooblastil pisatelja Louisa Adamiča, da posreduje pri guvernerju Lehmanu za pomoč v rekonstrukciji in rehabilitaciji uničene Slovenije.

Predsednik in tajnik sta delegirana, da tvorita deputacijo, v katero smeta po potrebi in nujnosti imenovati še druge odbornike, da osebno poseejo na pristojna mesta v Washingtonu resolucije, ki jih je sprejel kongres.

Administrativni urad SANS se bo nahajal v Chicagu, politični pa v Washingtonu, slednji potem, ko bodo finančna sredstva dopuščala.

Na vse slovenske časopise in revije se apelira, da **PODPIRAJO DELO**, katerega bo vršil SANS na podlagi resolucij sprejetih na kongresu, posebno za ZDRUŽENJE SLOVENIJE V FEDERATIVNI JUGOSLAVIJI. Nastopati moramo enotno v besedah in dejanju.

Mirko G. Kuhel, zapisnikar.

DOLG STRICA SAMA

Washington. — Letos dne 30. novembra je skupni narodni dolg naših Združenih držav presešel znesek sto milijard dolarjev (\$100,379,324,851.62). Na en sam (prejšnji) dan je ta dolg narastel za \$446,735,000.

AGITIRAJTE ZA MLADINSKI ODDELEK!

V št. 49 Glasila smo poleg kratkega poročila o minulemu Slovenskem narodnem kongresu navedli imena 11 članov in članic eksekutivnega ali izvrševalnega odbora S. A. N. S. in njih namestnike, danes pa prinašamo imena 40 članov in članic širšega odbora in 10 namestnikov te naše nove narodne organizacije kakor sledi:

- Širši odbor:
- ALESH FRANK, Chicago, Illinois.
  - ARCH, DR., Pittsburgh, Pa.
  - AMBROZIC URSULA, Eveleth, Minn.
  - BALINT MARY, Montana.
  - BENEVOL CHARLES, Cleveland, O.
  - BRINCE GEORGE J., Eveleth, Minn.
  - BUTALA MATIJA REV., Joliet, Ill.
  - DURN JOSEPH F., Cleveland, O.
  - ERMENC JOHN, Milwaukee, Wis.
  - ERJAVEC JOSEPHINE, Joliet, Ill.
  - GERM JOHN, Pueblo, Colo.
  - GNIDOVEC ALBIN REV., Rock Springs, Wyo.
  - GORNIK JOHN, Cleveland, Ohio.
  - GOSPODARICH FRANK, Joliet, Ill.
  - GRDINA ANTON, Cleveland, O.
  - JURCA MARY, Detroit, Mich.
  - KEBE MATHEW REV., Pittsburgh, Pa.
  - KRAINTZ KATIE, Detroit, Mich.
  - KRASNA ANNA, New York City.
  - LOKAR FRANK J., Pittsburgh, Pa.
  - MELJAČ ANTON, Cleveland, O.
  - MERVAR JOHANNA, Cleveland, O.
  - OKORN FRANK, Denver, Colo.
  - PETROVICH MATT, Cleveland, O.
  - POLUTNIK MARY E., Lorain, O.
  - PONIKVAR JOSEPH, Cleveland, O.
  - PREDELICH MARY, Montana.
  - PUNCAR FRANK, Milwaukee, Wis.
  - RADOVICH ROSE, Pueblo, Colo.
  - SHULAR ANTON, Kansas.
  - TURK JOSEPH, Conemaugh, Pa.
  - TERCELJ JOHN, Pennsylvania.
  - VELIKAN FRANK, Indianapolis, Ind.
  - VODUŠEK VITAL REV., San Francisco, Cal.
  - WEDIC FRANK, Joliet, Ill.
  - ZALOKAR AGNES, Cleveland, O.
  - ZARAJŠEK JOSEPHINE, Cleveland, O.
  - ZBAŠNIK ANTON, Ely, Minn.
  - ZORC JOSEPH, Waukegan, Ill.
  - ZORMAN IVAN, Cleveland, Ohio.

(Dalje na 6 strani)

RESOLUCIJE S. N. K.

(Odborovane s 1 stranjo)

V tem, ko je to samo po sebi razumljivo, pa pričakuje slovenski narod, da mu prinese zmaga združenih narodov, za katero doprinaša najstrašnejše krive, popolne narodne pravičnosti, ki je obsežna v Zedinjeni Sloveniji, to se pravi, v združitvi vseh krajev, ki so po svojem prebivalstvu slovenskega značaja, ne glede na to, če so bili pred vojno del Jugoslavije, ali pa pod tujo, nemško, madžarsko ali italijansko oblastjo.

Slovenski narodni kongres ugotavlja na podlagi zanesljivih in od nepristranskih opazovalcev potrjenih poročil, da ni v tem vprašanju nobene razlike med slovenskimi skupinami in strankami, kajti vsi deli spoznavajo, da je od izpolnitve tega stremljenja odvisen obstanek Slovencev kot političnega in kulturnega naroda. Zgodovina zadnjih 25 let je pokazala jasno, da so Slovenci pod tujo oblastjo kratkoma izgubljeni za narodno življenje. Nemški, italijanski in madžarski gospodarji niso imeli drugega namena kot čim hitreje potujčiti Slovence in so se v ta namen—tudi pred prihodom fašizma in nacizma—posluževali najbrutalnejših sredstev. Rešitev teh delov slovenskega naroda je mogoča edino z njih osvoboditvijo iz pod tujega jarma in združitvijo z njih rodnimi brati.

To je zahteva pravičnosti, obenem pa tudi eden pogojev bodočega miru, ki ne more biti trajen brez pravičnosti za male narode enako kakor za velike. Z ozirom na to izreka Slovenski narodni kongres, da bo kolikor le mogoče podpiral zahtevo Zedinjene Slovenije, zupajoč visokim geslom, izražanim v dokumentih kot je atlantski čarter in v izjavah odličnih zaveznških predstavnikov, katerim je pravičnost več kot diplomatska igra, v kateri so narodi le figure na šahovi deski.

Soglasno sprejeto.

VI.

SLOVENCIM IN BODOČI SVET

(Predložil Eibin Kristan)

Slovenski narod, dasi eden najmanjših na svetu, odnosno prav zato, ker je majhen, se ne more zadovoljiti samo z vprašanjem zmage Združenih narodov, za katero je doprinesel tako ogromne žrtve, da so nacistični poglavarji že resno začeli računati z njegovim popolnim pokončenjem, ampak mora misliti tudi na mir, ki bo sledil sedanji vojni. Če ta mir ne bo trajen, so vsi stotisočeri slovenski in jugoslovanski in nešteti milijoni drugih demokratičnih borcev, talcev, nedolžnih žena, otrok in starcev umrli zaman in ideali, za katere so položali svoja življenja bodo tako oddaljeni od uresničenja kakor so bili, ko se je porodil fašizem v svojih raznobnih oblikah.

Slovenski narodni kongres se zaveda, da ni trajen mir potreben le slovenskemu narodu, temveč vsemu človeštvu, ki bo povsod zrla na razvaline, opustošena polja, brezvalna pokopališča in prenapolnjene bolnišnice, grmade uničenih kulturnih del in nepopisno gmotno bedo. Da se more v teh strašnih razmerah razviti novo življenje in premagati obup, je treba miru in globokega čustva varnosti, brez katerega (je ogromno delo, spojeno s težkim okrevanjem nemogoče.

Kakor trpe v vojni mali narodi sorazmerno največ—s čimer nočemo podcenjevati velikih žrtv, katere doprinašajo velike demokracije—tako bo tudi njihov napor za prepod in obnovo najtežavnejši. Zato smejo o bodočem miru govoriti z enako pravičnimi kakor njihovi tovariši velikani.

Slovenski narodni kongres ugotavlja, da je trajan mir mogoč edino na podlagi najširše demokracije ter narodne in socialne pravičnosti. Demokracija vsakega posameznega naroda pa je toliko varnejša, kolikor močnejša je svetovna demokracija, zaradi česar ne zadržuje zmaga Združenih narodov na bojišču, temveč je nezogibno popolno iztrebljenje fašizma—ki vključuje tudi nacizem—in njegovih kali.

Preden bo sedanja vojna končana, bodo velikani med zavezniki nujno potrebovali sodelovanje svojih manjših, sedaj večinoma padjarmljenih sobojnikov. Na to pa je v popolni meri mogoče računati le tedaj, če bodo imeli zagotovilo, da ne bodo po doseženi zmagi ideali demokracije in pravičnosti, za katere danes umirajo, vrženi na smetišče.

Slovenski narodni kongres je prepričan, da je trajan mir mogoč, če se izpolnijo sledeče glavne zahteve:

1. Enake pravice za vse narode, čim se organizirajo na demokratični podlagi in dajo jamstvo za spoštovanje enakih pravic drugih narodov.

2. Neodvisnost vsakega naroda na kulturnem polju.

3. Organizirano sodelovanje vseh na gospodarskem polju, kar predstavlja ne le federacijo in konfederacijo raznih držav enega kontinenta, ampak končno ustanovitev ekonomske enote vsega sveta.

4. Neovirana avtonomija vsakega dela v zadevah, ki se tičejo le njega.

5. Demokratična organizacija posameznih držav in državnih skupin, zavarovana z ustavi in z demokracijo celote, da se prepreči vsak poizkus diktature, pod katerim koli imenom, ki ne ogrožuje le pravic neposredno prizadetega ljudstva, ampak varnost vseh demokratičnih narodov.

6. Splošna socialna pravičnost, tako organizirana, da odpravi gmotno bedo, izkoriščanje slaberega, brezposelnost in strah za slučaj bolezni, nezgode in starosti.

7. Mednarodna organizacija, ki bo dovolj močna, torej fudi voljna, da zadoži v kali vsak poizkus obojstranskega napada pod kakršno koli pretvezo.

Slovenski narodni kongres je prepričan, da se s sedanjo vojno zaključuje dolgo poglavje preteklosti in odpirajo vrata nove dobe, v katero se morajo predpravice umakniti pravičnosti za vse. Zaradi tega pozdravlja vsako gibanje, ki gre resno za pravdo nespornost med narodi, za ureditev in zavarovanje resnične demokracije, za organizirano mednarodno sodelovanje, za odstranitev vsakega človeškega izkoriščanja, za federiranje posameznih držav v večje skupine s končnim ciljem ustanovitve svetovne demokratične federacije, v kateri pomeni varnost celote tudi varnost in možnost razvoja vsakega posameznega dela.

Soglasno sprejeto.

VII.

ŽENSTVO IN MLADINA

(Predložila Marie Prislani)

Slovenski narodni kongres z ogorčenjem obsoja največjo podlost, katero so izmislili nacistični sadisti in jo trajno izvršujejo s tem, da pehajo slovenske žene in dekleta v prisilno prostitucijo za perverzno naslado podivjane nacistične soldatske. Enako strogo obsoja prisilno odvajanje otrok in njihov vtikanja v nemške šole in takozvane mladinske organizacije z namenom, da se odtuje svojemu narodu in se vzgoje za nacije in sovražnike svojih rodnih staršev.

V vsaki vojni padajo žrtve in s tem ne računa le napadalec, ampak tudi tisti, ki se opravičeno brani. Toda še le fašisti

NAŠTVA NAZARNA

DRUŠTVO SV. ŠTEFANA, ST. 1, CHICAGO, ILL.

Prihodnja redna mesečna seja našega društva se bo vršila v soboto svečer, dne 2. januarja in sicer točno ob osmi uri v cerkveni dvorani sv. Štefana. Cenjeno članstvo je ljudno vabljeno, da se te seja udeleži, ako le mogoče. Na letni seja je bila nagrada naklonjena sobratu Frank Krall Sr., kateri je dobil za \$4 Defense znak. Z januarjem mesecem se zopet začne nagrada z \$1 v defenze znakah.

Na glavni letni seja našega društva je bil izvoljen sledeči odbor za leto 1943:

Frank Banich, predsednik; Mike Trinko, podpredsednik; John Prah, tajnik; Anton Kremesec, blagajnik; John Gottlieb, zapisnikar; Frank Kosmach, Joseph Kobal, William Bogolin, nadzorniki; predsednik sportnega odseka Frank Koporec, Andrew Kotel, vratar; društveni zdravniki Dr. Joseph Ursich in Dr. John Zavertnik. Seje se bodo vršile vsako prvo soboto v mesecu kakor po navadi.

Na januarski seja bo omenjeni odbor zaprisežen po glavnem prvem podpredsedniku

vsake barve so iz vojne, ki je že sama po sebi zadostno zla naredila najbestialnejše razbojništvo, ki zanikuje vsako človeško dostojanstvo in tepta vso civilizacijo v blato. Vrhunec podlosti je nacifašizem dosegel s sistematično skrutitvijo žentstva in smotnim uničevanjem vsake moralnosti, tako satansko organiziranim, da se nesrečne žrtve ne morejo ne braniti, ne upirati.

Nešteti slučaji uradno ukanega ropa deklet so bili naznanjeni s pomočjo podtalne pošte, koliko jih je neznanih staršem in sorodnikom nesrečnih žrtv in koliko teh se je rešilo s somomom, bo še le po končani vojni mogoče natančneje dognati. Tipičen za nacizem slučaj, ki se je primeril kmalu po nemški okupaciji v Kranju, Nekega dne se je ustavila vrsta avtomobilov pred tekstilno tovarno; naciji so kar od dela nagnali 200 mladih delavk vanje, ne da jim povedali, kaj nameravajo z njimi in pod močno stražo so bile odpeljane v razne nemške vojaške tabore. Eni sami teh žrtv se je s pomočjo nekega stražnika posrečilo, da je ušla in skoraj na smrt izmučena prišla domov. To dekle je povedalo, da so bile njene tovarišice razdeljene v skupine in zaprte v javne hiše po raznih krajih.

Poznejša poročila potrjujejo, da izvršujejo italijanske fašistične oblasti enake zločine. Tako na primer je okupacijsko poveljstvo v Ljubljani zahtevalo od mestne uprave 45 deklet v nemoralne namene.

To ravnanje kaže, da ne more biti s fašizmom in nacizmom nobenega sporazuma pod nikakršno pretvezo, ampak da ne bo civilizacija varna, dokler se ta hudobnost popolnoma ne uniči in iztrebi s koreninami. Zločini nad žentstvom in mladino so tako gnusni, njih namen tako podel in njih posledice tako nevarne za bodočnost naroda, da se po končani vojni ne morejo in ne smejo prezreti Nemške in laške oblasti morajo biti prisiljene, da najdejo in vrnejo vse žrtve, ki bodo še žive in jih oškodujejo, kolikor se morejo take strašne krivice z drugimi vojnimi krivci vred, tudi vsi tisti, ki so ukazovali in izvrševali ta hudodelstva nad nedolžnim žentstvom in mladino poklicani na odgovornost in po zaslugi kaznovani brez ozira na njihov družabni položaj.

Soglasno sprejeto.

(Dalje prihodnjic)

DRUŠTVO SV. ŠTEFANA, ST. 1, CHICAGO, ILL.

John Zefranu, torej prosim, da se celokupno članstvo udeleži te seja v tako velikem številu, kakor je bilo na letni seja. Po seja bomo imeli ječmenovca na razpolago.

Članstvu želim sporočiti, da imamo pri našem društvu 64 članov, kateri služijo Strica Sama, imeni istih so: Joseph Anzele, Anthony Bahar, Edward Bahar, Edward Bogolin, Edward Banich, Louis L. Bobich, Henry Bogolin, Robert Chopp, Louis Gregorich, Chas. J. Grill, Charles A. Grill, Dr. Frank T. Grill, Charles Horzen, John Howard Jr., Emil Jagar, Leo G. Jurjovic, Frank Jurjovic, Nick Kaiser, Stanley Kaiser, Anthony Kegl, Rudolph Kerzan, Matthew obal, Joseph Korenchan, Steve Korosha, Stanley Kozar, George Kremesec, Thomas Kremesec, Edward Kure, Henry Kure, William Kure, John M. Luzar, John Markovic, Anthony Mehlin, John Mladic, Joseph Mlakar, Jacob Muha, Frank Nahtigal, John Nahtigal, John Oblak, Louis Oblak, Stanley Oblak, Edward Pekol, Donald Polden, Raymond Polden, Anthony Prah, Edward Prah, Frank Prah, Richard Rakovec, Edward Retel, Louis Retel, Bernard Rom, Raymond Salmich, John Sinkovec, Joseph Stonich, Anthony Terselich, Frank J. Tomazic, John Trinko, Frank Udé, Frank Zibert, Norman Zuzek, Joseph Zunich, Frank Zupancich.

K sklepu želim celokupnemu članstvu kakor tudi glavnemu odboru srečno novo leto, posebno pa še našim članom-vojakom.

Torej še enkrat: ne pozabite na prihodnjo seja dne 2. januarja, 1943!

Sobratki pozdrav,

John Prah, tajnik.

DRUŠTVO SV. DRUŽINE, ST. 5, LA SALLE, ILL.

Na naši zadnji glavni letni seja je bil izvoljen sledeči odbor za leto 1943:

Predsednik Andrej Urbanč, podpredsednik Frank Terselich, tajnik Frank Kobilek, blagajnik Matt Komp, zapisnikar Louis Hrovat, nadzornika Joseph Baznik in John Gunde, zastavonoša Lawrence Uranich, duhovni vodja Rev. Stephen Kasovic, zdravnika Dr. J. W. Geiger in Dr. Leon Urbanowski.

Prihodnja seja se vrši dne 3. januarja ob eni uri popoldne v navadnih prostorih.

Vsem članom in članicam voščim blagoslovljeno in srečno novo leto 1943.

S sobratkim pozdravom,

Frank Kobilek, tajnik.

DRUŠTVO SV. JANEZA KRSTNIKA, ST. 11, AURORA, ILL.

Na naši letni seja dne 3. decembra je bil izvoljen sledeči odbor za leto 1943:

Elmer A. Laker, predsednik; Martin Zelensek, podpredsednik; August C. Verbie, tajnik; Victor Jakosh, blagajnik; Anthony Collins, zapisnikar; nadzornika John Zagorce in Richard L. Verbie; Dr. B. J. Pulfer, zdravnik.

Obenem sporočam, da se bodo vršile naše seja v zimskem času vsako prvo nedeljo v mesecu; torej naša prihodnja seja se bo vršila 3. januarja, 1943, v navadnih prostorih točno ob 2. uri popoldne.

Dalje prosim one člane in članice, kateri dolgujete na društvenem asessmentu, da istega kmalu poravnate.

Z novim letom, kakor je bilo sklenjeno na zadnji konvenciji, bodo vsi člani nad 70 let stari plačali sami asessment za bolniško podporo in društvene stroške, kar bo znašalo 85 centov na mesec.

Soglasno sprejeto.

(Dalje prihodnjic)

DRUŠTVO SV. CIRILA IN METODA, ST. 59, EVELETH, MINNESOTA

Na naši zadnji glavni seja so bili vsi stari odborniki ponovno soglasno izvoljeni, samo naš dolgoletni predsednik brat Joe Intihar se je odpovedal, namesto istega je bil izvoljen brat John Debelak. Drugi odborniki so: Podpredsednik John Shukle, tajnik John Habyan, blagajnik Frank A. Kvaternik, zapisnikar Louis Intihar, poročevalec John Primozich, vodja atletike John Poznik, nadzorniki: Peter Maurin, Frank Kausek in Joe Intihar.

Na tej seja je bilo določeno, da se bo asessment pobiralo samo na seja in na mojem domu, toda samo ob nedeljah od 9.-12. ure dop., nikakor pa ne drugikrat! Zato vas prosim, da to važno določbo vpoštevatete in plačate svoj asessment kakor gori omenjeno. Plačate ga pa pravočasno in to najkasneje do 25. v mesecu.

S pozdravom in iskrenim novoletnim voščilom.

John Habyan, tajnik.

DRUŠTVO MARIJE SEDEM ŽALOSTI, ST. 81, PITTSBURGH, PA.

Na glavni seja našega društva so bile izvoljene sledeče odbornice za leto 1943:

Duhovni vodja Rev. Matthew Kebe, predsednica Frances Lokar, podpredsednica Constance Dechman, tajnica Katherine Rogina, blagajnica Mary Balkovec, zapisnikarica Justine Lokar, Nadzornice: Angeline Klobučar, Rose Modrich, Seda Jevnikar; zdravnika: Dr. Frank J. Arch in Dr. Ralph Fabian.

Seje se bodo vršile vsako 3. nedeljo v mesecu v navadnih prostorih, začetek ob 2. uri popoldne. Želim našim članicam in članom ter njih družinam kakor tudi glavnemu odboru in vsemu članstvu naše Jednote, srečno, zdravo in uspešno Novo leto.

S sosesrskim pozdravom.

Katherine Rogina, tajnica.

DRUŠTVO SV. ANTONA PADOVANSKEGA, ST. 87, JOLIET, ILL.

Članstvu našega društva se naznanja, da je bil na zadnji letni seja izvoljen sledeči odbor za leto 1943:

Paul J. Laurich, predsednik; Gregor Papesch, podpredsednik; Math Krall, tajnik, 1265 N. Hickory St.; Leo Adamich, zapisnikar; Steve Stukel, Sr. blagajnik; Joseph Horvat, John Videtich in Anton Bartol, nadzorniki; Marfin Jakše, reditelj; Anton Jeriha in Joseph Krasovec, zastavonosilca; Martin Plut, predsednik veselicega odbora; Mr. Martin J. Ivec in Dr. Joseph A. Zalar, zdravnika.

Dalje je bilo sklenjeno, da se mora vsak član enkrat na leto udeležiti društvene seja, če ne, je podvržen kazni do prihodnje letne seja. To je bilo sklenjeno zato, da je vsak član poučen o društvenem poslovanju in kako obstoji društveno stanje v splošnem.

Sklenjeno je tudi bilo, da se preskrbi za prihodnjo seja, ki se bo vršila 10. januarja nekoliko za želja grla in tudi primerne prigrizka. Prihodnja seja bo tudi delno odločena za umeševanje odbora za leto 1943. Torej se pričakuje udeležbe od vseh članov in članic.

Srečno in uspešno novo leto vsemu članstvu društva in naši Jednote! Pozdrav,

Matt Krall, tajnik.

DRUŠTVO MARIJE POMAGAJ, ST. 119, ROCKDALE, ILLINOIS

Drage mi sosesrce: S temi

DRUŠTVO SV. ANTONA PADOVANSKEGA, ST. 87, JOLIET, ILL.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

DRUŠTVO SV. ANTONA PADOVANSKEGA, ST. 87, JOLIET, ILL.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

voščim vsem skupaj srečno novo leto!

S pozdravom, August C. Verbie, tajnik.

(Dalje na 3 strani)

DRUŠTVO SV. MARIJE MAGDALENE, ST. 162, CLEVELAND, O.

Naše društvo je na glavni letni seja, vršiči se dne 7. decembra izvolilo sledeči odbor za leto 1943:

Duhovni vodja Msgr. B. J. Ponikvar, predsednica Helena Mally, podpredsednica Marjanca Kuhar, tajnica Maria Hochevar, 21241 Miller Ave., telefon IVanhoe 0728; blagajničarka Frances Macerol, zapisnikarica Julia Brezovar, nadzornice Frances Novak, Mary Skulj in Dorothy Sternisha, rediteljica in zastavonosilka Frances Kasunic; zdravniki: Drs. M. F. Oman, J. Seliskar Sr., J. Seliskar Jr., A. Perko, L. Perme, C. Opaskar in A. Skur, zastopnice za Skupna društva fare sv. Vida: Jennie Krall, J. Mismas, Anna Bandi in Marjanca Kuhar, zastopnica za Jugoslovanski Kulturni Vrt Slovenska sekcija, Jennie Krall.

Kraj zborovanja in čas: V spodnjih prostorih stare šole sv. Vida vsak prvi ponedeljek v mesecu ob 8 uri zvečer.

DOPISI

(Nadaljevanje z 2 strani)

so res vprašali sina Jožeta, naj pride domov. Toda kaj jim je odpisal: "Mati, pri svoji najboljši volji tega ne morem storiti, ker moj dom je v Clevelandu, O."

Nekaj tednov po njegovi izvolitvi so prijatelji Joseph Kovacha priredili njemu v počast banket, katerega se je udeležilo nad 500 ljudi. Navzoči so bili razni govorniki. Neki govornik, rodom Hrvat je med govorom omenil tudi sledeče: "Hvala vam Slovenci, ker ste postavili takega kandidata v osebi Mr. Joseph Kovacha. Nikar pa ne mislite, da ste ga vi sami izvolili, četudi vas je dosti; pomagali smo ga izvoliti tudi Hrvatje in drugi. Volili smo ga pa zato, ker Mr. Joseph Kovacha poznamo, da je sposoben in vreden tega urada."

Na omenjenem banketu je bil za stoloravnateljja Rev. Louis Baznik, v Clevelandu rojen Slovenec. Ko sem poslušal njegov govor, bi si nikdar ne mislil, da je rojen v Ameriki.

Ribničana pa nisem nobene videl na banketu (mislim poznal ga nisem, izven moje malenkosti). Ampak videl pa sem Ribničanko v osebi Mrs. Albina Novaw, urednico mesečnika Zarja, glasilo Slovenske ženske zveze. Ona me je že v tretji ocarala z njenim odličnim in priključnim nastopom. Na ta način smo bili torej tudi Ribničani častno zastopani.

Našim ljudem na Aurori, Minn., pa ni treba misliti, da so bila našemu Joe Kovachu pota v Clevelandu s cveticami posuta; on je preizkusil tudi marsikatero bridkost. Toda njegova neomajana trdna volja je premagala vse zapreke. Moj namen in želja je, da mi, auroski Slovenci, predočimo našim sinovom in hčeram Joseph Kovacha za zgled, kaj se lahko doseže, ako gre človek z dobro voljo in poštenostjo naprej. Lep zgled nam je Joseph Kovach, ker je zelo priljubljen pri vseh, posebno med našim slovenskim narodom.

Umestno je, da s tem čestitam Kovachevi materi, ker so vzgojili tako dobrega sina. Da bi jih ljubi Bog ohranil zdrave in vesele še na mnoga leta. Sin Joe pa naj bi redno vsako leto prihajal k njim na počitnice.

Tebi, Joseph, pa tudi jaz klidem kakor je omenil govornik Resnik, da delaj za narod tudi v bodoče kakor si dosedaj in Ti želim mnogo uspeha v novem uradu.

Srečno in blagoslovljeno novo leto želim vsem znancem na našem železnem okrožju, in vsem čitateljem Glasila!

John Debeljak Sr. (Jošče), član društva št. 131 KSKJ.

IZ PENNSYLVANSKIH GOZDOV

Kane, Pa.—Iz te naselbine menda še ni bilo nobenega dopisa v Glasilo; zato bom jaz bolj na kratko opisal, kakor se imam tukaj. Pri nas je največ gozdarjev, ki so raztreseni po šumah daleč eden od drugega. Tistih Slovencev, ki živimo v tej naselbini, nas je samo osem družin, ostali so pa Italijani in Švedi.

Tukaj je več papirnic, kjer se izdeluje vojaške srajce in puškina kopita, ter še več drugih reči za vojno.

Tudi od tukaj, kakor od povsod grede fantje k vojakom, ali v armado Strica Sama; od nas so odšli že trije, enega pa še čaka; torej bomo ostali doma samo še starejši in pa otroci. Bog daj, da bi se kmalu zdravi in zmagovalni vrtili med svoje domače!

S pozdravom do vseh čitatelej tega lista, posebno pa one v Forest City, Pa., mojih starih znancev.

Matija Debevec, 330 Janeway St.

SLOVENSKI VOJAK VAS POZDRAVLJA

S tem iskreno pozdravljam vse članstvo naše Jednote, posebno pa člane društva sv. Štefana, št. 1, Chicago, Ill. Želim tudi vsem srečno novo leto 1943 in da bi v tem letu Združene države s svojimi zavezniki dosegle sijajno zmago, pa se bomo zopet doma videli!

Pvt. John E. Nahtigal, Co. "A," 777th M. P. Baon. Hawthorne, Cal.

NOVOLETNO VOŠČILO

Kako hitro nam čas beži in v dolgo večnost zgine! Če človek prav vesel živi, vse časno hitro mine. To mislimo današnji dan, ker čas je leta dokončan, to naj nam srce gine.

Uspešno in srečno novo leto želim vsem našim ameriškim slovenskim vojakom, kjerkoli se nahajajo. Uspešno zmago in srečno vrnitev!

Enako moje iskrene novoletne čestitke naj veljajo tudi vsem čitateljem tega lista.

Ivana Kršul, 5618 Keystone St. Pittsburgh, Pa., 30. dec., 1942.

Polnočnica

Cerkovnik v Donkerboschu je imel tudi trgovino, oziroma trgovca je bil zaenkrat cerkovnik. Umrl ni skoraj nihče. Mala vasica je stala sredi samote Kempijskih smrekovih gozdov. Tu ni bilo ne šole ne pošte. Otroci so morali iti vsak dan poldrugo uro daleč v Vennenkem v šolo, v trg, ki je bil za nekaj kvadratnih metrov večji ko vas. Ti so prinesli za župnika in cerkovnika časopise in če je bilo kako pismo na koga, ga je vennenkemi poštar pripeljal s kolesom. O takem dogodku so govorili v vseh hišah. V Donkerboschu je moral biti človek na vse pripravljen. Če je dejal župan, kmetič, ki je bil nekoč vojak in je le za silo znal brati, da je "puška ena luknja z železom okrog in okrog obdana, si mogel reči o vasici, da je vas pot z ilovnatimi kočami ob straneh in s slamnatimi strehami na vrhu. Konec poti, kjer je zavilja v mrke gozde, je stala cerkviča iz rjavega, železnorudnatega kamenja.

V noči 23. decembra, ko se je vas v snegu in samoti zllila v eno samo celoto s tišino noči in neskončnimi, zasneženimi daljavami pušče, ko da je sploh ni več, je nesel cerkovnik mimo kuhinjskih vrat neko težko, veliko reč ven na vrt k zadesnim vraticam. Ondi je najprej pogledal čez ograjo. Nikogar ni bilo videti. Zasnežena pokrajina je bila sama zadostna svetla, tako da je bilo moči daleč videti in nebo se je svetilo in lesketalo v samih zvezdah. Cerkovnik je tisto reč previdno položil na tla, odprl vratica, šel pogledat, ali je brv čez potok dovolj močna, nato se je vrnil po tisto reč na vrt. Sopihal je pod bremenom in je z nogo potegnil vratica za seboj, da so se zaprla. Proti cerkvi se je odpravil in šel vzdolž potoka, ki je zamrzoval. Svojo skrivnost je nesel v noč. Tako majhnega se je čutil, strah ga je bilo in dozdevalo se mu je, da vse preži nanj in ga ustrahuje in skrivši rovari proti njemu. Kakor bi bil tat, tako se je plažil po poti. Mahoma je sam sebi dejal: "Saj in potrebno! Saj me tako nihče ne idi!" In začel je hoditi pokonci, sopihajoč pod veliko težo. Previdno je stopal in se izmikal kamenju in jamam na cesti. Skoraj je opešal in potipal se je, ali ima ključ zakristije pri sebi.

Prisluhnil je. Nekaj je oprezovalo okrog njega, nekaj ga je oprezovalo iz grmičja. Začel je moliti in si je spet nadel tisto veliko reč na ramo. Kmalu je dospel na pot, ki je bila polna snega. Tu je bila na levi cerkev in na desni grm s strašilom.

Zdaj je začel kar teči. Prav ko si je dejal, da ne bo šel skozi rešetkasta vrata, temveč da bo kar splezal čez pokopalnični zid, je iznenada zaslišal glas za seboj:

"Hej, Jakob, kam pa tako pozno?" Bil mu je, kot bi treščilo vanj. Niti stopiti ni mogel več. Začel se je tresti in se je skoraj zgrudil na kolena. Ni se upal ozreti se. Straši ga!

Mrzel znoj mu je curljal po licih, vendar ni izpustil tiste velike reči.

Skrpanje stopinj se mu je bližalo. "No, Jakob, ali je tako težko?"

"Oh, Feliks, kako si me prestrašil," je zavzdihnil cerkovnik ves olajšan, a zaeno se je zbal zaradi svojega bremena.

Feliks je bil postopač, orjaški človek. Med kučmo in pahovku je gledal krompirjev nos v svet in vlažni, rdeči brki so viseli pod njim.

"Feliks," je zaprosil cerkovnik, "le stran pojdi, bom že sam!"

"Pomagaj ti bom," je rekel Feliks, "saj sopihaš, ko da bi te nosil! Ali prihajaš s tisto rečjo iz Vennenkema?"

"Seveda, iz Vennenkema. Pa jo bom sam nesel. Kar pojdi!"

"Kaj pa je notri? Jajca?"

"Seveda, jajca," se je cerkovnik medlo nasmehnil.

"Kakšna trapasta misel! Iz take dalje? No, prijatelj, pojdi!"

Feliks mu je hotel odvzeti mogočni omet.

"Ne, ne, pojdi stran, Feliks, pojdi, no! Če se razleti, bova oba sfrčala v zrak."

"Kakšna jajca pa so potlej to? Le nikar me ne imej za norca!"

"Da, za norca te imam," je zmedeno izustil cerkovnik. Hotel je celo poklekniti, le da bi ga Feliks pustil pri miru. A ta je dejal: "Nekoliko časa grem s teboj, nato bom šel spet nazaj. Pravkar hodijo orožniki okoli in jaz moram svoje pajdaše opozoriti nanje. Toréj! Bom jaz nesel! Le nikar se ne trudi, zate je tako breme preveč!"

Cerkovnik mu ga je moral — hočeš nočeš — prepustiti! Toda v zakristijo mu ni smel dovoliti, potem bi bilo vse izgubljeno.

"Kar pomagaj mi, Feliks," je dejal cerkovnik. Molče in previdno sta nesla oba čudovito težko reč nazaj v cerkovnikovo hišo! Nalahno sta jo odložila.

"Težka jajca," je zamrmral Feliks. Cerkovnik ga je prijel za obe roki:

"Feliks, moj ljubi prijatelj, prizeji mi, da ne boš o tem živju duši črhnil! Za božič ti dam liter najpristnejšega brinovca, ali pa celo dva, če bó treba."

"Lahko ti prisežem," je dejal Feliks in je koj dvignil tri prste. "A daj mi rajši kar koj tisti liter, drugega ti pa kar pustim!"

"Velja! A jezik za zobmi! Pri Bogu in vseh svetnikih!"

"Saj veš, da sem divji lovec; drži jezik za zobmi spada k mojemu poslu. Pa piti!"

"Počakaj!" — Cerkovnik je odprl hišna vrata, zvelkel je tisto reč v štacuno in je v temi iskal steklenico.

Feliks, ki ga je čakal pred vrati, je stekel z njo v temo, kot bi gorelo za njim. Cerkovnik pa se je žalostno vrnil v hišo.

Drugi dan je peljal podnevi zaboj za milo iz hiše. Kdo se pa brigal za to, če cerkovnik pelja kaj v zakristijo? Nihče ne!

Cerkovnik je smehljaje se zvonil. Ljudje so z laternami prihajali k polnočnici. Stari župnik je dal prižgati vse sveče, da je bila vsa cerkev ena sama luč. Cerkovnikov sinček je ministriral. Cerkovnik je igral na harmonij in je pel, a pel je tako hripavo in slabo, da so se moški in fantje zadaj pod korom ozirali kvišku in se hihitali v klobuke.

Bilo je povzdigovanje. Vsi so pokleknili, zvon je pozvaljal

preko tihe ravni in je oznanjal rojstvo Gospodovo. Svet je prisluhnil.

Ko se je cerkovnik vrnil od zvonjenja, je v svitu sveč še enkrat naglo pogledal na uro. Zametal se je in se po vseh starih splazil po stopnicah kvišku na kor. Zakaj pa ni več igral in pel? Ali je bil bolan? Ljudje so se ozirali navzgor.

Kaj pa je to? Poslušajte vendar! Angeli! Angeli! Lepo, oddaljeno petje je priplavalo in se počasi razvijalo v prekrasno simfonijo, ki jo je kronala prelest človeškega glasu, ki je bil tako brezmadežen in tako čist, ko da so se nebesa odprla. Ljudem je bilo, ko da jih je udarila božja roka. Kar zbal so se, a zaeno so se razveselili, ker je bilo tako lepo in brez dvoma bi jo bili popihali skozi vrata, če bi ne bil župnik mirnobral naše dalje. Vsi so se okrenili in pogledali kvišku. Tu je stal cerkovnik in se je jokal v svoj rdeči robec.

Tudi župnik se je ozrl. Resnično, lepo je bilo. Toda on je vedel, kaj je bilo to, zakaj, preden je bil odšel v mašni obleki pred oltar, mu je bil cerkovnik zašepetal: "Slišite, gospod, na kor sem postavil radio. Po povzdigovanju se bo oglašil. Se prav tako izteče; maša Beethovnova. Ne prestrašite se! Upam, da boste zadovoljni! Dan in noč sem se trudil. Dosti strahu in groze sem prestal sem. In še steklenico brinovca sam dal Feliksu za to. Vam bom že še pozneje vse povedal."

God 40 mučenikov

(Legenda Sandomierske opatije.)

Opat Sadok je obstal na najvišjem klinu tresoč se lestve ter zgrabil z rokami za železni križ v oknu, se povlekel v globoki okenski prostor in se zleknil na široki, približno tri sežnje debeli zid, tako da je imel prost razgled po okolici. Ze nekaj dni so bila vsa dolnja okna samostana popolnoma zabitata z deskami; pričakovali so napada. Samo po rdečem blešku, ki je motno sijal skozi gornja okna, je bilo mogoče sklepati, da so se v bližini širili požari.

Opat je s težavo porinil glavo skozi železno mrežo, njegov obraz je hipoma pobledele od groze. Tri strani neba so žarele. Ni bil to odsvit onega, pa čeprav največjega požara, ampak istočasni žar tisoč požarov, celega kraja, ki je ginil v mukah in trpljenju. Opatovo srce je ob tem pogledu zalil val krvi, močan kakor tok Visle, ki je tekla v dolini pod samostanskimi zidovi.

"Miserere mei . . . usmili se nas . . ." je šepetal. "Kaj so ti ljudje zakrivali? . . . Zakaj kaznuješ to ljudstvo, pobožno, delavno, voljno? Doselej sem sodil, da Ti je drago nad vse, a glej, postavljeno je v uničenje . . . Zakaj tako, Gospod? Ni še preteklo tri sto let, kar je pokristjanjeno, pa Te ljubi in je odkritejši in bolj čisto, kakor katerokoli ljudstvo na zapadu, ki že tisoč in več let hvallj Tvoje ime . . . Poznam jih, Gospod, zelo dobro. Delal sem tu mnogo let, pred menoj so delali moji predniki. Delo, ki smo ga opravili, je bilo iz Tebe in ne iz hudiča. In božje delo je rodilo sad. Učili smo jih moliti in tkati, batj se Boga in obdelovati zemljo, spoštovati božjo besedo in čebelariti. V življenje smo budili ljudstvo, ki je spalo. V nepreglednih gozdovih, v puščavah, v močvirih, kamor do tlej ni stopil človek, kjer sta gospodarila le tur in medved, smo v krvavem turdu skupno s temi ljudmi sekali starodavna drevesa in iz neplodne pušče delali rodovitno zemljo. Kjer se je soncu nasmejalo rodovitno polje, je kmalu vstala cerkviča in pod njenim varstvom koče. Tri tedne že čakam v upanju, kdaj boš določil konec svojemu srdu

in gnevu ter ustavil pohod razdiranjih satanov . . .

Toda konca ni in ni, bržkone ga tudi ne bo. Dovoljuješ, da pustošijo vso Poljsko povprek in počez, da uničujejo seme, ki smo ga mi vsejali. Saj skoraj ni ničesar več, kar bi nas moglo rešiti. Danes bodo požgali še mesto in samostan, potem pa bodo odšli naprej po seliških. Kje jih boš zaustavil, zakaj si jim dovolil, da so pridrli celo k nam? Kaj ni to, kar se godi, konec sveta, ki ga je napovedal Janez v svoji Apokalipsi? . . . Opat se je zavedel iz dolge zamišljenosti in previdno zlezal po lestvi navzdol, kjer so stali skrušeni patri in bratje. Bilo jih je štirideset. Stali so tam čisto tiho že delj časa in si niso upali motiti opata v premišljevanju. Luči niso prižgali, saj je skozi gornja okna padal krvavoredeči blesk ognja in razsvetljeval notranjščino. Pri tem blesku je opat z očetovskim pogledom opazoval njih izmučena obličja ter rekel:

"Dragi moji! Ne smemo več izgubljati časa. Treba se bo lepo pripraviti . . ."

"Na kaj?" je vprašal brat Dominik, mladenič rožnatega in še deskega obraza.

"Na romanje do nebeskih vrat, da bi se nam odprla . . ."

"Jezus, naš Gospod!"

"Glejte, v hiši božji smo, kjer so nam potekla dolga leta verne službe. V hiši, ki smo se zaobljubili, da je ne zapustimo, in kdo bo omagal v uri preizkušnje? Bratje, pripravimo se možato na mučeniško in lepo smrt."

Tih vzdih je bil odgovor na opatove besede, le mladi brat Dominik je zajekal in zajokal ob misli na muke.

"Sin moj mali, Bog s Teboj, nikar se ne boj. Mnogo ljudi trpi in se muči vse življenje, da bi dosegli to, kar boš ti v eni sami uri. Kristusov vojak si, pa se pred bitko treses? Ta boj bo za nas samo slava in zmaga. Smrt? Saj moraš tako ali tako umreti, prej ali slej. Kaj se nisi zato rodil, da boš umrl in dosegel večno slavo?"

Dolgo je opat še govoril, da bi opogumil srca bratov.

Odpeli so molitve in legli spat kar v cerkvi, drug poleg drugega. Pod oboki je trepetal rdeči sij požarov, sen se ni mogel prijeti utrujenih vek. A vendar je noč mirno potekla. Ob sončnem vzhodu je opat s sobratji odpel jutranjice, potem pa sta dva meniha, kar se da hitro splezala v lino, da pogledata v svet. Strašni svit požarov se je gubil v veličastju sonca, toda do koder je neslo oko,

z vseh vidnih strani, se je dvigal dim, vlekel se je v gostem obroču, dvigal do neba, težke oblake, zatemnjeval del neba in se vedno bolj in bolj bližal. Izmenoma z ognjem se je kakor val pomikal naprej. Kamorkoli si pogledal, povsod je gorelo seno na skednjih in so bile v plamenih rodovitne sandomierske njive. Duseč, bel dim je zajemal že samostansko zidovje. Ko ga je veter razpihal, so na sivem pogorišču za temelni oblaki konjeniki. Od daleč jih je bilo videti kakor čredo zajcev ali miši. Z veliko naglico so se bližali reki Visli in čez nekaj očenašev sta redovnika že mogla razločiti prihuljene jezdece na nizkih konjih divjajočih z dimom preko zogljjenih polj. Da, da, to so oni, sinovi peklenški, Tataři, čisto pravilno imenovani: Bič božji . . . konec vsega.

Ure so tekale počasi. Neskončno dolge so jemale redovnikom moč in pogum. Z voljo opata so kakor lok napeti v eno samo nezlomljivo voljo in eno vero vzdržali ves dan, toda prehudo je bilo to za nekatero in že niso imeli več moči. Tako so eni na tihem jokali, drugi pa kar na glas govorili, da bi bilo bolje, da se sami končajo, kakor pa da bi potem v ognju ali v še hujših mukah umrli . . . Opat Sadok je klečal na stopnicah oltarja, poln smrtnega strahu je molil:

"Kaj ne bodo zdržali do konca teh težav?" Ni mislil nase, ampak nanje. Hotel je skupaj z njimi stopiti v dediščino nebeškega Očeta. Sklepal in zbral je vse okoli sebe in začel maševati, kajti bilo je že popolnoma svetlo. Za seboj je slišal težko vzdihovanje in ječanje sobratov, ki je preglasilo njegove besede. Neumirjeno srce mu je zatrepetalo od bolečin. Ne more pomagati, ne vzdržati. Ne zna jih več navdušiti, ne more jih povzdigniti. On, opat, samo on bo polagal račune o tem pred svojim Gospodom . . .

Obrnil se je od oltarja in z jasnim pogledom proniknil do dna srce vsem, ki so klečali okrog njega. Vidno so trepetali, oči upirali v vrata, kajti besno tuljenje Tatarov je že obkolilo samostan in težka vrata so se stresala od udarcev . . . Opat je obračal liste v Misalu in iskal berila za ta dan. Našel je pravo stran in začel čitati, toda pri prvih besedah mu je zmanjkalo glasu. Od silnih udarcev je padal omet s stene, opat pa si je mel oči, kakor da se budi iz spanja in ni vedel, kje je in kaj se z njim godi. Ne nadoma se mu je zazdelo, da je

nekje na drugem svetu in v čisto drugem času, za cela stoletja naprej in čita o nekem opatu Sadoku, ki so ga ubili pogani.

"Oče Rafael," je rekel s stinjenim glasom, "preberi berilo, nekaka megla mi zaslanja oči."

"Na dan . . ." je začel in prenehal, pogledal opata z začudenjem potem pa padel na kolena in zajekal na ves glas.

Vrata so zaječala, en zapah je že popustil.

Tedaj je opat spoznal, da se ne moti niti se mu ne sanja, zgrabil je Misale z obema rokama in z grmečim glasom čital takole:

Na dan blaženih opata Sadoka in štirideset redovnih bratov, mučenih v Sandomieru, bere sveta Cerkev berilo sv. Pavla . . .

Dvignili so se s kolen začuden redovniki. Ničesar niso razumeli, v krogu so obstopili čitar, opat pa jim je z radostnim obrazom kazal v Misalu list, nad katerim je Bog naredil čudež. Na tankem pergamentu so se vrstile besede, okrašene z zlatom in škrlatno barvo polne slave . . .

Tako so spoznali veliko začitje in milost, ki jim jo je Bog izkazal. Njih srca so bila polna radosti in poguma. Zbrali so se, ogledovali zapoved svoje bodoče slave, pa vsi žalovali, da more vsak darovati samo eno življenje v zameno za tako nagrado, ki je niso bili vredni, tako so čutili. Zagorele so njih duše v ljubezni do Boga, vzplamele so njih duše v junaški močestnosti in radosti, opat pa je glasno vzdihujoč radi ganotja, dokončal evangelij, šel v sredino oltarja in zmagovalno zapel na ves glas:

Credo in unum Deum!

Tedaj so Tataři vdrli v cerkev . . . (Zofija Kossak-Szezucka.)

NEKAJ O GLASBI

Najdragocenejši dar, ki ga je človek prejel od Boga, je dar govora. Z njim razodeva svoje misli in čustva, z besedami uči druge, jih navdušuje za vse dobro in lepo, tolaži trpina, vedri žalostnim srce, vžiga vero, pogum.

Kadar se razvname srce v prav velikem navdušenju in je prepolno vere, ljubezni, veselja, žalosti in poguma, se govor dvigne više in više ter postane — pesem. In če se odene z glasovnimi zvoki, postane pesem — glasba.

Glasba e ne vidimo, jo lahko opazujemo in občudujemo, dokler hočemo. Glasba samo slišimo. Ona je dih, ki plava zračnih prostorih in gre mimo nas kot duh.

Koliko je glasba že stara? Na to vprašanje ni težko odgovoriti. Glasba je beseda srca, zato je stara kot človeški rod. Ona je materini jezik čutečega človeka. Narava sama nas sili, da vsa, količjak važna čustva, izražamo v glasovih.

Glasba je torej stara kot človek. V začetku je bila sicer zelo preprosta: nekakšen vrišč in ropot, krik veselja in bolečine, vendar pa v določenem redu in gibanju.

Glasba opeva naravna čustva, naravno krasoto. Opeva sončno pomlad, košate gozdove, snežne planine, sinje morje, blede mesec, zeleno reko, nizke gorice itd.

RAZOCARAN FARMER

Farmer Peter Serafin v St. Henens, Oreg., ima izborno kravo mlekarico holštanske pasme, ki je zadnje tedne hodila s praznim vimenom domov s pasje. Zdaj je dognal pravi vzrok na svoje razočaranje. Ko se je krava pasla, so jo hodili mladi lačni jeleni iz bližnjega gozda sesat, čemur se sivka ni nič branila.

U. S. Treasury Department.

—Courtesy N. Y. DAILY MIRROR

"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Izidava vsako sredo

Klasično Kraljevsko-Slovensko Katoliško Jednoto v Zdravstvenih Okoliših Amerike

UREDNISTVO IN UPRAVNIŠTVO CLEVELAND, OHIO

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do sobote dopolnjeni za priobčitev v številki naslednjega tedna

Narobnina:

Za člana na leto	\$0.84
Za nečlane za Ameriko	\$1.60
Za tujino	\$3.00

OFFICIAL ORGAN OF AND PUBLISHED BY THE GRAND CATHOLIC SLOVENIAN CATHOLIC UNION OF THE U. S. A. In the Interest of the Order

Issued every Wednesday

OFFICE: 5117 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, OHIO Phone: Henderson 3913

Terms of subscription:

For members yearly	\$0.84
For nonmembers	\$1.60
Foreign Countries	\$3.00

83

OB KONCU LETA

Usodno leto 1942 je za nami, jutri večer se bo za vedno od nas poslovilo. Njegovo slovo in prihod novega naslednika 1943 ne bomo obhajali tako, kakor pred leti nazaj, kajti hrupnost in čezmerno razveseljevanje ni na mestu za časa vojne.

Poglejmo ob tej priliki malo nazaj v spominsko knjigo naše Jednote za leto 1942. Na prvem mestu bo označena naša minula 20. redna konvencija v Chicagu, Ill., ki se je na tako lep način končala zopet v rekordnem času ob največjem doseganju številu navzočih delegatov in s tolikim številom ponovno izvoljenih glavnih odbornikov in odbornic.

V letu 1942 je naša podporna organizacija tudi v vsakem oziru dosegla svoj višek; pred vsem v solventnosti 127.24%. Iz nekega uradnega poročila posnemamo, da znaša povprečna solventnost 20 največjih in najbolj znanih ameriških in kanadskih zavarovalnih družb samo 105.12%, torej jih naša Jednota prekaša za 12.12%, kar je lahko velike važnosti in ponosa za vsakega našega Jednotarja. Tako prekašamo v solventnosti tudi vse druge slovenske organizacije.

Napredovali smo tudi z našo finančno, ali premoženjem, kajti isto znaša sedaj že nekaj nad pet milijonov dolarjev.

Tudi v skupnem članstvu smo omenjeno leto dosegli najvišje število v zgodovini Jednote; koncem novembra t. l. smo jih namreč šteli 38,293.

Če bi ne imeli nobenega smrtnega slučaja to leto, bi nas bilo 276 in še nekaj več, kajti do 30. novembra je umrla 255 odraslih članov in članic in 21 otrok. Žal, da smo letos v oktobru vsled smrti izgubili sestro Agnes Gorišek, ki je 12 let vršila urad prve porotne odbornice.

Med vsemi temi pokojniki je bilo tudi sedem naših sobratov-vojakov, ki so dali svoje življenje za svojo in našo novo domovino. Naj bo vsem tem pokojnikom ohranjen blag spomin in naj počivajo v miru božjem.

Drugo leto bo za našo Jednoto posebno važno; treba se bo namreč dobro pripraviti za njeno 50-letnico, katero bomo obhajali začetkom aprila, 1944. Do istega časa moramo z združenimi močmi nastopiti, da bo naša Jednota ob svojem zlateg jubileju najmanj 40,000 skupnega članstva; to bomo skušali doseči v naši bodoči zlati jubilejni kampanji.

Naj še pri tej priliki omenimo, da bo naš marljivi glavni tajnik brat Josip Zalar dne 1. januarja nastopil 35. leto svojega vzornega tajništva pri naši podporni organizaciji, kar presega službovanje tajnikov vseh naših drugih podpornih organizacij v Ameriki. Naj mu veljajo torej v imenu ostalih glavnih odbornikov in vsega Jednotinega članstva naše iskrene čestitke. Da! Bog, da bi nam tajnikoval še mnogo, mnogo let!

LETOŠNJE NOVO LETO

Kadar Marko pirhe bo delil,
Kadar Anton z nam' bo binkošti slavil
Kadar Janez Rešnjé bo Telo čistil
tisto leto celi svet gorje bo vpil!

Tako prerokuje šebilsko prerokovanje. In to leto je 1943. Stari možje so ga nam otrokom pripovedovali. Sv. Marko pade na velikonočno nedeljo, sv. Anton na binkošti in sv. Janez na praznik sv. Rešnjega Telesa, kar se zelo redko zgodi.

Če imamo to prerokovanje pred očmi, gledamo gotovo s strahom v novo leto. Voščili smo si sicer drug drugemu srečno novo leto. Toda saj se nismo mogli iznebiti v svoji duši velikega strahu pred bodočnostjo.

Ves svet je v tako strašnem požaru vojne, da tako strašnega še ne pomni človeška zgodovina. Grozote, s katerimi pobijajo zavajalci in nositelji "novega reda" svetu milijone krutoosti, s katerimi nastopajo med njimi, vse je tako, da bi si tega še pred nekoliko leti niti v sanjah ne mogli misliti, da je mogoče na svetu pri sedanjih kulturnih človeškega rodu. Pa ne samo, da je mogoče, temveč vse to gledamo z lastnimi očmi. Človeški rod v dobah svoje največje divjosti in nekulturnosti, ni bil tako zverinski. Kri teče v potokih, solze bi napolnile oceane.

Samo ob Ameriki sta, sicer tudi v veliki večini v vojni, vendar še svobodni in varni pred temi krutostmi.

Zadnji meseci so nam prinesli nekoliko svetlih nad z zmaganji zveznikov v Afriki, na ruskih bojiščih in na Pacifiku. Toda vsi državni voditelji nas svare, da je do polpne in končne zmage še dolga in zelo težka pot. In vse kaže, da bo ta pot, če že ne dolga, vendar pa za vse narode, tudi za nas v Ameriki, še zelo težka. Tudi naša država ne bo obvarovana teh težav, ki so tako nujno zvezane z vsako vojno.

Se teža in strašnejša pa bo ta pot za vse nesrečne podjarmljene in zasužnjene narode, dasi grečo že sedaj po tolikem križevem potu trpljenja, da so celi narodi v nevarnosti, da ne poginejo popolnoma.

"Če bo Nemčija propadla, bo ž njo propadel ves svet!" žuga svetu najnesrečnejši človek, ki ga je rodila sedanja doba—mednarodni gangster Hitler.

Se ko sem bil v Ljubljani, so Gestapovci govorili po mestu vsakemu, da imajo vsi Nemci, pa naj bodo to vojaki, ali gestapovci, ali privatniki, od Hitlerja nalog: "Kadar boste izvedeli, da bo Nemčija propadla, tedaj koljite, požigajte, uničite! Čim več tem bolje!" O resničnosti tega ukaza nimamo vzroka

dvomitli, saj ga je ravno te dni pred vsem svetom ponovil Goebels na radio v Berlinu.

Tega strašnega časa smo se že takrat doma bali in gledali z velikim strahom v bodočnost.

Odgovor slovenskega naroda doma, kakor tudi vseh drugih zasužnjenih narodov je bil že takrat: enako mi v svoje varstvo in obrambo! Sovražstvo do vsega, kar je nemakega, se je usedlo globoko v duše in je v srcih vseh trpinov tako globoko, da se jih bo dalo težko krotiti tiste dni. Zdi se, da bodo to taki dnevi, o katerih je govoril Odrdešenik, ko je napovedoval konec sveta, ko je rekel: "Takrat bodo tako strašni časi, da bodo narodi ko prneli od strahu... In ako bi ne bili prikrajšani tisti dnevi, ne bi ostal noben človek!"

Res se pripravljajo zavezniki, da bodo kolikor mogoče zasledili vse te dežele, kolikor hitro mogoče. Vendar za nekaj tako strašnega bo samo en dan dovolj, da bo tako strašan, da si ga niti misliti ne moremo danes.

Zato trdno upamo, da nam bo letošnje leto prineslo gotovo zmago. Toda obenem bo pa brez vsakega dvoma tudi leto tolikih grozot, da bo res "ves svet gorje klical."

Zato mi, ki verujemo v Boga, sledimo besedam božjega Zveličarja, ki je svaril svoj narod v zgoraj omenjenem prerokovanju: "Molite, da bi bili tisti dnevi prikrajšani!" Da, moliti moramo! Nazaj k Bogu moramo! Kakor je prišla strašna nesreča pogina židovskega naroda samo zato, ker "nisi spoznalo dneva svojega obiskanja," ker je zavrglo Boga in svojega Zveličarja, tako je prišla tudi sedanja vsa nesreča na svet samo prav iz tega vzroka. Stoletja so ubijali Boga v srcih ljudi, tudi katoliških in krščanskih

Slednjič je prišla žrtve protibožje propagande—odpadnik Hitler in pokazal vsemu svetu—kaj rodi tako strašno delo—strašno gorje!

Zato v novo leto s trdnim sklepom: Molili bomo! Delali bomo, da bo Bog prišel nazaj v srca ljudi! Da bomo zopet nazaj—ljudje s srcem in ljubeznijo!

Rev. K. Z.

Velikanski razvoj produkcije magnezija

Ameriška produkcija vsled pritiska vojnih potreb se razvija v takem obsegu, kakršnega ošiče gotovo ni nikdar pričakovalo. Hitro rastoča proizvodnja magnezija, prepotrebne kovine za vojne svrhe, služi v primer.

Magnezij je jako važen v modernem vojskovanju. Iz njega prihaja najvažnejša snov za izdelovanje vžigalnih bomb. Ker ta kovina je bolj lahka kakor aluminij, jo radi tega vporabljajo za aeroplanske sestavine. Lahka teža in je dejanski napotila mnogo strokovnjakov, da pretresujejo mogočnost, da se bo sčasom sploh vporabljalo magnezij mesto aluminija, kjerkoli produkcija zahteva najlažjo mogočo težino.

Leta 1940 so Združene države producirale le 12,500,000 funtov magnezija, dočim proizvodnja Nemčije je isto leto znašala 42,000,000 funtov. Koncem leta 1942 bo letošnja produkcija magnezija v tej deželi narasla na 200,000,000 funtov, do čim letošnja produkcija Nemčije ne more biti večja od 100,000,000 funtov.

Kam pa gre ta hitro rastoča zaloga magnezija? Prvič v naše zrakoplovstvo. Tovarne aeroplanov vporabljajo približno 75 odstotkov celokupne proizvodnje. Ko se proizvodnja še poveča, bodo rabili še večji del. Sedaj skoraj 200 funtov magnezija gre v vsaki aeroplan. Pričakuje se, da v bodočnosti skoraj 500 funtov te kovine bo šlo v vsaki aeroplan. Morda še več. Neka aeroplanska tvrdka proučuje načrte, po katerih bi ves aeroplan, vkolikor se tiče kovinske sestavine, obstajal iz magnezija.

Sedaj pa gre večji del magnezija v konstrukcijo letalnih strojev. Letalni stroj je srce aeroplana. Stalno se zahteva, naj ima stroj večjo moč, večja moč pa se more dobivati le potem večjih konjskih sil. Problem inženirjev je povečati konjsko silo letalnih strojev, ne da bi se povečala teža. In ravno zato prihaja magnezij toliko v poštev, kajti je za eno tretino lažji kot aluminij.

Tudi v drugih pogledih je magnezij boljši kot aluminij. Začetkom vojne so izdelovalci aeroplanov spoznali boljše vrednosti magnezija in začeli so vporabljati magnezij, samega ali v zmesi z drugimi kovinami, za oljne tanke, pod, particije, instrumentalne plošče in druge dele. Zaloga magnezija pa začetkoma ni zadostovala za

hitro rastočo produkcijo aeroplanov. Hitri razvoj proizvodnje magnezija pa je vse to spremenilo. Magnezij je sedaj na poti, da postane kovina bodočnosti.

Druga raba magnezija za časa vojne je v izdelovanju vžigalnih bomb. Izdelovalci streliva vporabljajo skoraj ves preostanek zaloge. Magnezij gre v izdelovanju razsvetljenih krogel za nočno streljanje, žarnega prahu in razsvetljevalnih ognjev, pa se rabi tudi za nočno fotografiranje in za izdelovanje vžigalnih bomb.

Občinstvo ni dosedaj slišalo mnogo o magneziju. V naravi se magnezij ne pojavlja v kovinski obliki. Kovina je razmeroma nekaj novega. Prvič se je pridela v kovinski obliki potom elektrolize iz ene njegovih soli, in to leta 1808. Najstarejši in najbolj enostavni proces je oni, ki je v rabi v Michiganu. Slana voda se črpa iz podzemskih vrelcev. Ko izhlapi, preostajajo magnezijeve soli. Spušča se potem električni tok skozi soli in posledica tega procesa je, da je eden izmed produktov ona svetla, srebrnasta kovina, ki se zove magnezij. Rabi se pa tudi mnogo drugih, bolj kompliciranih procesov.

Po mnenju znanstvenikov je magnezij peti najbolj obilni element v zemeljski skorji. Zato potencialna zaloga v Združenih državah je ogromna. Nahaja se v morski vodi, v podzemskih slanah vrelcih in v kombinacijah z različnimi drugimi kovinami. Poprej so ljudje poznali magnezij le kot sestavino raznih sokov, kot so magnezijev sulfat, Epsom soli ali mleko magnezije. Vporabljal se je tudi za fotografiranje kot žarni prah.

Vsvoji kovinski obliki pa ima magnezij veliko bodočnost pred seboj vsled svoje lahkote. Zato je vlada garantirala precejšnje milijone za razvoj proizvodnje. Sedanji cilj je doseči letno produkcijo 627,500,000 funtov. In k temu cilju se približujemo. To je začetek velike nove ameriške industrije, ki je že daleč prekoračila tekmece ošiča.

Common Council-FLIS.

Izjava tajnika SNS

Washington, D. C. — Ameriška Domovina je priobčila uvodnik, v katerem se izraža proti izvolitvi Mr. Kristana za predsednika Slovenskega Narodnega Sveta, češ, da je bil socialista vedno, in da je prestar:

Kot tajnik slovenskega Narodnega Sveta se čutim dolžnega dati

slovenski javnosti tole pojasnilo:

Za Slovenski narodni kongres in na njem smo se vsi ameriški Slovenci brez razlike kakoršnegakoli prepričanja zedinili samo na programu: Rešitev slovenskega naroda doma, ki je Združena Slovenija kot državna sestavna enica federativno urejene Jugoslavije. Ta program je privabil na kongres 519 delegatov, med njimi zelo lepo številno duhovnikov, toraj od skrajne levice do skrajne desnice.

Kongres je imel svoj nominacijski odbor, v katerem je bil tudi kanonik Rt. Rev. J. J. Oman, sodeloval je tudi Rev. Vodušek, ker nimam zapisnika še v rokah ne vem, ali je bil v odboru ali ne.

Ta odbor je predložil kongresu listo kandidatov, v kateri je bil predlagan Mr. Kristan za predsednika.

Zbornica 519 delegatov in delegatov, med katerimi je bilo veliko duhovnikov in večina katoliških delegatov, je listo glasno sprejela in predlagane kandidate izvolila, med njimi tudi predsednika Mr. Kristana.

Volitve so se vršile popolnoma zakonito veljavno.

Zato nosi vso odgovornost za izvolitev vseh kandidatov, to je članov Slovenskega Narodnega Sveta, samo nominacijski odbor, ki jih je izbral in predlagal in zbornica, ki jih je soglasno izvolila. Iz tega je jasno, da je vse člane, tudi Mr. Kristana, izvolil NAROD. Kar je pa narod izvolil, mora biti veljavno in pravilno za vso našo javnost do prihodnjega kongresa.

Zato prosim vse urednike vseh listov v imenu umirajočega naroda doma, da ne prinašajo v javnost ničesar, kar bi moglo kršiti našo tako potrebno edinost in slogo. Ameriški Slovenci ni treba, da bi sledili kakim osebam tukaj, temveč je njih dolžnost, da slede samo — umirajočemu narodu doma, njegovim obupni prošnji v njegovem strašnem trpljenju: Rešite nas!

V Washingtonu, D. C., 15. dec. 1942.

K. Zakrajšek, OEM, tajnik Slovenskega Narodnega Sveta.

DVE MOLITVI

(Prevod Andrew Gillesove pesmi "Two Prayers")

Včeraj moj edini sinko svojo pregrešek je priznal, pred menoj zatem klečeje solzav molil, se kesal:

"Dobri Bog, naredi mene, da kot oče bom močan, moder in previden vedno, hvalil Te bom dan na dan!"

Ko zaspal je sinko mali, k njemu jaz pokleknil sem, grehov svojih se kesaje srčno molil sem zatem:

"Bog, v otroka me pretvori kakor moj otrok je ta, čist, brez greha, ki zaupa v Tebe z dušo, iz srca!"

Ivan Zupan.

ŽRTVE LAKOTE V ZAGREBU

Washington. (ONA) — OWI poroča, da je pretekli teden v Zagrebu, prestolnici takozvane neodvisne hrvaške države, poginilo od glada 1,000 ljudi. Siromaki so se bili hranili s listjem in drevesnim ljubjem.

Tudi beograjsko Novo Vreme poroča o težavah s prehrano v Zagrebu. Nedičev list trdi, da vladajo težave povsod na Hrvaškem, a v Zagrebu, so tako pogubne, da kar cele rodine umirajo od glada in da po mestu tava na tisoče otrok, sirot, ki nimajo več staršev niti strehe. Prosjajo po ulicah za kosček kruha.

Radio Moskva poroča, da je železniški obrat na progah severno od Zagreba vsled sabotaže popolnoma ustavljen.

MOJA KOLONA

Piše Rev. K. Z.

"Za Srbe je zavedno nemogoče, da bi še kedaj mogli iti skupaj s Hrvati," tako trdi "Srbo-bran." Tudi del Hrvatov tako trdi.

Toda oboji bi pa ne smeli pozabiti, kaj se to pravi v Hitlerjevem in Mussolinijevem jeziku? Namreč popolna njihova zmaga, pa naj bosta na bojnih poljanah še bolj tepena in premagana. Kakor pri zadnji, tako jima gre tudi pri sedanjih svetovni vojni v glavnem samo za eno zmago—preprečiti, da bi se Jugoslavija še kedaj mogla povrniti. Za to gre vse njihovo sedanje delo, da bi zastrupila zlasti Hrvate in Srbe s tolikim medsebojnim sovraštvom, da bo vsaka Jugoslavija že v kali zadušena, da je ne bodo hoteli niti sami Jugoslovani.

Oba vesta, kako je Jugoslavija potrebna pravilni ureditvi Evrope, to pa samo s tem, ker jima zapre za vedno pot proti vzhodu, kamor oba s toliko silo silita. Ako pa Jugoslavije ne bi bilo več, je ta njiju ovira šla in naj boste še bolj tepena in premagana, morda tudi vničena, sta zmagala. Prav lahko se bosta v nekoliko desetletjih zopet dvignila in pot proti vzhodu jima je odprta. Lahko bosta rovarila naprej, pa brez nevarnosti, da zanetita kak požar tako kmalu, ker ne bo ovire. Turčijo pa smatrata že tako denenerirano, da jima bo sama padla v njunin žep kot zrela hruška.

Zato "nikdar več Jugoslavije, saj ne more in pravilno urejene," je samo zmaga Hitlerja in Mussolinija. "Drang nach Osten" se je pomaknil daleč v Balkan. Vprašanje za oba je pa samo eno: Ali je modro, če gospodar sam odpre vrata svojemu morilecu, razbojniku, da pride ubit družino?

Slovenija je tudi prva obrambena trdnjava srbstva, Hrvatska druga. Ali res hoče srbski narod sam podpreti ti dve svoji najmočnejši in edini trdnjavi svoje lastne obrambe? Na to naj pomisli oba. In to je tista točka, na katero se oba kljub vsem težavam danes, prav lahko združita v eno fronto. Za preprič in bročunavanja bo pa potem dovolj časa, ko se vsi trije rešimo.

Naš rekord je čist. Naša lepa slova, ki se je tako lepo pokazala na zadnjem našem Narodnem kongresu, je nova slovenska zmaga v našem boju za svobodo naroda doma in svetla točka v zgodovini ameriške Slovenije. Delegatje se najbrže tega niti daleč ne zavedajo. Na vladne kroge v Washingtonu je naredil ta naš nastop zelo ugoden vpliv in nam pridobil veliko naklonjenost v marsikakem uradu, kjer bo sedaj veliko lažje najti prijateljska ušesa za zahteve naroda doma, kakor do sedaj. Blagodejen vpliv je to naredilo pa zlasti na bratska jugoslovanska naroda, Hrvate in Srbe, kar se bo gotovo več ali manj pokazalo v bližnji prihodnosti. Pokazali smo jima, da se med brati vsikdar da najti kaka točka, ki jih zedini, samo ako je le malo dobre volje. Posebno v tako velikem času, kakor je danes.

Zakaj bi tudi Hrvatje pri svojem kongresu, ki ga bodo imeli 20. februarja, ne skušali doseči vsaj pri prvem svojem nastopu isto. Enako tudi Srbi. Potem bi se pa dala tudi med nami vsemi tremi najti enaka skupna točka, kjer bi se pa združili vsi trije v enaki slogi. Saj bo to vendar samo v korist narodu doma. Za to, če bodo Hrvatje vsi, pri vsej svoji pestrosti razlike v prepričanju, imeli pred očmi samo trpljenje njih naroda doma, tudi za nje ne bo težko se na kongresu zediniti, vsaj v glavnih točkah njihovega narodnega programa. Vse, kar bi jih pa lahko

ločilo, naj pa prihranijo za nadaljne svoje razgovore, kakor smo to lepo in pravilno naredili mi Slovenci.

Slovenci smo pa res prav lepo poskrbeli tudi pri nevarni točki Slovenskega kongresa, da je naš rekord ostal čist tudi do danes.

"Jugoslavizem je enak anti-amerikanizmu," to strašno trditev je "Srbo-bran" že parkrat napisal in sicer pod naslovom svojih člankov. Kako more take besede napisati tu v Ameriki kak južni Slovan—ameriški državljani, je nerazumljivo. Saj vendar vsi vemo, da je v načrtih naše vlade za Balkan najprej močna in velika Jugoslavija. Roosevelt je to jasno in nedvoumno povedal ministrskemu predsedniku jugoslovanske vlade, ko so bili zbrani v Beli hiši: Roosevelt, Churchill, kralj Peter, Cordell Hull in Dr. Ninčić na zaupnem sestanku. Predsednik se je obrnil z odločno gesto k Ninčiću in mu je rekel pred vsemi:

"Gospod ministrski predsednik, Združene države nočejo nobene velike Srbije, nočejo nobene velike Hrvatske, hočejo pa veliko in močno Jugoslavijo!"

To prav dobro vedo uredniki okrog "Srbo-brana" in voditelji velikega srbijsanstva. Kako potem morejo napisati toliko gorostastnost, je nerazumljivo!

Ali ne vedo, da s tem jemljeo zaupanje vseh zaveznikov tudi do Srbov?

Slovenski narodni kongres je sklenil, da bomo Slovenci poskusili vse, kar moremo, da se doseže med Hrvati in Srbi pomirjenje. Da, kakor danes kaže razvoj političnih razmer med diplomati, je to nujno potrebno in sicer prav kmalu. Ako se to kmalu ne doseže, potem kaj? Posebno Slovenci pridemo v strašno težavo, kaj in kako naj delamo potem za rešitev slovenskega vprašanja? Če ne bo Jugoslavije, in Zavezniki ne bodo silili nikogar v Jugoslavijo, ki vanjo sam ni sel prostovoljno, Atlantski charter jih veže k temu, kam naj se obrnemo Slovenci?

Zato bo imel Ameriški slovenski svet sedaj ogromno težko nalogo, da jo reši: ali sprava, ali začetki drugo pot.

Turčija in Španija prideta na vrsto v nekoliko mesecih, da jih bo Hitlerjeva pošast napadla, tako sodijo diplomatje danes. V Tuniziji bo popolnoma propadla nemško-italijanska armada. Samo vprašanje nekoliko tednov, ki da se bo to zgodilo. Zato sklepajo zavezniki, da bo Hitler udaril skozi Španijo in skozi Turčijo, kje edino še more. Kakor vsi trdijo, bo to odločilna bitka. Če se Hitlerju ne posreči, da bo v teh dveh napadih prodrj in uspel, je to njegov konec. Zlasti Turčija gleda s strahom na prihodnje mesece. Vendar kakor pravijo, je dobro pripravljena, da bo Nemca sprejela po "turško."

Premog bo dražji po novem letu v Ameriki

Washington. — Premogarji bodo začeli po novem letu delati šest dni v tednu. To bo povzročilo, da se bodo cene premogu zvišale, produkcija premoga bo pa dvignjena na tako višino, kot ni bila še nikdar v zgodovini Zed. držav.

Urad za kontrolo cen bo najbrže dovolil, da se bo premog prodražil okrog 20 do 23 centov pri toni. Od tega gre na račun za delo od 12 do 15 centov, 8 centov pa na račun dražjega materiala.

Vladni delavski odbor je privolil, da dobe premogarji po 35 urah dela plačo čas in pol za vse nadaljne ure. V premogorjih zdaj delajo po pet dni na teden, 7 ur na dan.

Ustanovljena v Jolietu, Ill. dne 2. aprila, 1894. Inskripcionirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1896.
GLAVNI URAD: 351 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.
 Telefon v glavnem uradu: Joliet 9448; stanovanje gl. tajnika: 9448.
 Od ustanovitve do 30. novembra, 1942 znaša skupna izplačana podpora \$4,553,127
 Solventnost 127.74%

GLAVNI ODBORNIKI
 ČASTNI PREDSEDNIK: FRANK OPEKA, NORTH CHICAGO, ILL.
 Glavni predsednik: JOHN GERM, 817 East "C" St., Pueblo, Colo.
 Prvi podpredsednik: JOHN ZEPHAN, 2723 W. 18th St., Chicago, Ill.
 Drugi podpredsednik: MATH PAVLAKOVICH, 4715 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.
 Tretji podpredsednik: JOSEPH LEKMAN, 196-22nd St., N. W., Barberton, O.
 Četrty podpredsednik: MIKE CERKOVNIK, P. O. Box 267, Ely, Minn.
 Peta podpredsednik: JOHANA MOHAR, 1128 Dillingham Ave., Sheboygan Wisconsin.

Šesti podpredsednik: GEORGE PAVLAKOVICH, 4875 Pearl St., Denver, Colo.
 Glavni tajnik: JOSIP ZALAR, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.
 Pomočnik tajnika: LOUIS ŽELEZNIKAR, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.
 Glavni blaginjak: MATT P. BLANA, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.
 Duhovni vodja: REV. MATH BUTALA, 418 N. Chicago St., Joliet, Ill.
 Vrhovni zdravnik: DR. M. P. OMAN, 5411 St. Clair Ave., Cleveland, O.

N A D O R N I O D B O R
 Predsednik: GEORGE J. BRINCE, 716 Jonas St., Eveleth, Minn.
 I. nadzornik: MARY E. POLUTNICK, 1711 E. 80th St., Lorain, O.
 II. nadzornik: FRANK LOKAR, 1832 Hawthorne St., Pittsburgh, Pa.
 III. nadzornik: JOHN PEZDERTZ, 14904 Pepper Ave., Cleveland, O.
 IV. nadzornik: MARY HOCHKVAR, 21241 Miller Ave., Cleveland, O.

F I N A N Č N I O D B O R
 FRANK J. GOSPODARIĆ, 800 Ruby St., Joliet, Ill.
 MARTIN SEUKLE, 815 Avenue A, Eveleth, Minn.
 RUDOLPH O. RUDMAN, 409 Burlington Rd., Wilkensburg, Pa.

P O R T N I O D B O R
 JOHN A. DECHMAN, 1152 Janey St., Pittsburgh, Pa.
 JOSEPH RUSS, 1101 E. 8th St., Pueblo, Colo.
 JOHN OBLAK, 215 W. Walker St., Milwaukee, Wis.
 WILLIAM F. KOMPARE, 9206 Commercial Ave., So. Chicago, Ill.

UREDNIK IN UPRAVNIK GLASILA
 IVAN ZUPAN, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O.
VOĐJA ATLETIKE
 JOSEPH ZORC, 1045 Wadsworth Ave., North Chicago, Ill.
 Vsa plana in denarne zadeve, tiskajoče se Jednote, naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIPA ZALARJA, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.; dopise društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na GLASILO K. S. K. JEDNOTE, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

IZ URADA GL. TAJNIKA

SPREMENBE V ČLANSTVU ZA MESEC NOVEMBER 1942
MLADINSKI ODDELEK
 NOVI ČLANI NACRTA "AA"

Pri društvu sv. Stefana št. 1, Chicago Ill.: 36554 Kathryn Osterman, 36555 Edward C. Rosenstreiter III, 36530 Karen Blazine, 36531 Karen Blazine, 36532 Carol Julia Blazine.
 Pri društvu sv. Družine št. 5, Le Salle, Ill.: 36556 Ronald Furar, 36557 Frank Furar.
 Pri društvu sv. Cirila in Metoda št. 8, Joliet, Ill.: 36558 Margaret Ann Vercolote.
 Pri društvu sv. Janeza Krstnika št. 14, Butte, Mont.: 36577 Frances Florence Malesich.
 Pri društvu sv. Barbare št. 23, Bridgeport, Ohio: 36559 Stanley Stenkowski, 36560 William Allen Nameth Jr.
 Pri društvu sv. Frančiška Saleškega št. 29, Joliet, Ill.: 36502 David Charlet Juricic.
 Pri društvu sv. Alojzija št. 42, Steelton, Pa.: 36533 Nancy Eitler.
 Pri društvu Vitzezi sv. Florijana št. 44, So. Chicago, Ill.: 36561 Michael Popovich.
 Pri društvu Marije Device št. 50, Pittsburgh, Pa.: 36503 Marilyn Rose Vidina.
 Pri društvu sv. Alojzija št. 52, Indianapolis, Ind.: 36583 Stephen Wayne McCracken.
 Pri društvu sv. Jožefa št. 53, Waukegan, Ill.: 36536 Lucille Louise Sebenik.
 Pri društvu Presvetege Srca Jezusovega št. 70, St. Louis, Mo.: 36506 John Joseph Myerscough, 36507 Glenn Herman Myerscough.
 Pri društvu Marije Pomagaj št. 78, Chicago, Ill.: 26538 Eileen Mae Asich, 36562 Judith Baker.
 Pri društvu Marije Sedem Zalosti št. 81, Pittsburgh, Pa.: 36563 Charles Klisz, 36510 John Joseph Kruljac.
 Pri društvu sv. Srca Marije št. 86, Rock Springs, Wyo.: 36564 Elsie Mae Hribar, 36584 Marie Zupence.
 Pri društvu sv. Genovefe št. 108, Joliet, Ill.: 36512 Judith Ann Legan.
 Pri društvu sv. Družine št. 109, W. Aliquippa, Pa.: 36539 Patricia Ann Russian.
 Pri društvu sv. Srca Marije št. 111, Barberton, O.: 36513 Laurence George Lauter, 36514 Donna Jean Webb.
 Pri društvu sv. Ane št. 127, Waukegan, Ill.: 36567 Evelyn Mary Sczuranez.
 Pri društvu Marije sv. Rožnega Venca št. 131, Aurora, Minn.: 36541 John Roznik.
 Pri društvu sv. Ane št. 134, Indianapolis, Ind.: 36516 Peter Joseph Chermansky.
 Pri društvu sv. Ane št. 139, La Salle, Ill.: 36568 Karen Harrison, 36543 Robert Alan Cassidy.
 Pri društvu sv. Cirila in Metoda št. 144, Sheboygan, Wis.: 36569 Michael Golichnik.
 Pri društvu sv. Jožefa št. 146, Cleveland, O.: 36570 Diane Marie Gozdzik.
 Pri društvu Marije Pomagaj št. 164, Eveleth, Minn.: 36571 Ludwig Laurence Petrich.
 Pri društvu Presvetege Srca Jezusovega št. 172, Cleveland, O.: 36574 Ronald Edmond Eiben.
 Pri društvu sv. Ane št. 173, Milwaukee, Wis.: 36581 Mary Poborsky.
 Pri društvu Marije Vnebovzete št. 181, Steelton, Pa.: 36575 Carole Ann Bratina.
 Pri društvu sv. Helene št. 193, Cleveland, O.: 36576 Olga Ursula Hamovec.
 Pri društvu Marije Vnebovzete št. 203, Ely, Minn.: 36519 Elizabeth Joan Niemi, 36520 Mary Carol Skube.
 Pri društvu sv. Neže št. 206, So. Chicago, Ill.: 36521 Arthur George Parratt, 36522 Joanne Geraldine Crowley, 36523 Shirley Benda, 36524 Sharon Benda.
 Pri društvu sv. Družine št. 207, Maple Heights, O.: 36525 Judith Ann Poniakvar.
 Pri društvu Marije Vnebovzete št. 210, Universal, Pa.: 36586 Gerald Michael Lousin.
 Pri društvu sv. Martina št. 213, Colorado Springs, Colo.: 36526 James Anthony Vidmar.
 Pri društvu sv. Kristine št. 219, Euclid, O.: 36527 Richard Louis Kidd.
 Pri društvu sv. Terезije št. 225, So. Chicago, Ill.: 36550 Bonnie Lee Bosnak, 36551 Richard Frank Cribari,

NOVI ČLANI NACRTA "BB"
 Pri društvu sv. Jožefa št. 7, Pueblo, Colo.: 36501 Russel Anthony Desalvo.
 Pri društvu sv. Jožefa št. 53, Waukegan, Ill.: 36534 Arlene Frances Zauga, 36535 Arthur William Zauga.
 Pri društvu sv. Jožefa št. 56, Leadville, Colo.: 36537 Bernadette Vidmar.
 Pri društvu sv. Janeza Evangelista št. 65, Milwaukee, Wis.: 36505 John Mitchell Cronkovich.
 Pri društvu Marije Čistega Spopetja št. 85, Lorain, O.: 36542 Leonard Joseph Logar.
 Pri društvu sv. Antona Padovanskega št. 87, Joliet, Ill.: 36511 Vincent Joseph Marvic, Jr.
 Pri društvu sv. Jožefa št. 110, Barberton, O.: 36540 Anthony Kaluza.
 Pri društvu sv. Jožefa št. 112, Ely, Minn.: 36515 Jerome Kuznik.
 Pri društvu sv. Jožefa št. 148, Bridgeport, O.: 36544 Paul Kovac, 36545 Barbara Ann Carroll, 36546 Francis Martin Fartely.
 Pri društvu sv. Marije Magdalene št. 162, Cleveland, O.: 36547 Therese Streck, 36518 Joseph Skrab, 36517 Frank Gross Jr., 36580 Adele Therese Gornik, 36579 Dennis Gunsch, 36578 Beverly Ann Cresante.
 Pri društvu Marije Pomoč Kristjanov št. 165, West Allis, Wis.: 36548 Robert James Kerhin.
 Pri društvu sv. Antona Padovanskega št. 185, Burgettstown, Pa.: 36582 Anita Pauline Zuemle.
 Pri društvu Kraljice Majnika št. 194, Canonsburg, Pa.: 36549 Kenneth E. Yarkosky.
 Pri društvu Kristusa Kralja št. 226, Cleveland, O.: 36552 Susan Jane Papp.
 Pri društvu Matere Božje Sinjske št. 235, Portland, Ore.: 36528 Richard Zarnado.
 Pri društvu sv. Jožefa št. 249, Detroit, Mich.: 36529 Robert J. Shuman.

NOVI ČLANI NACRTA "CC"
 Pri društvu sv. Genovefe št. 108, Joliet, Ill.: 36565 Robert Joseph Malcolm.
 Pri društvu Marije Pomagaj št. 119, Rockdale, Ill.: 36566 James Rungaitis.
 Pri društvu Presvetege Srca Jezusovega št. 172, Cleveland, O.: 36573 Laverne Jean Petek.

NOVI ČLANI NACRTA "FF"
 Pri društvu sv. Cirila in Metoda št. 59, Eveleth, Minn.: 36504 Louis B. Urbha.
 Pri društvu sv. Antona Padovanskega št. 72, Ely, Minn.: 36585 Frank Mulvih, 36508 Patrick James Zupancich.
 Pri društvu Marije Sedem Zalosti št. 81, Pittsburgh, Pa.: 36509 William Joseph Benetz.
 Pri društvu sv. Jožefa št. 169, Cleveland, O.: 36572 Francine Diane Merolt.

SUSPENDOVANI
 Od društva sv. Vida št. 25, Cleveland, O.: 27561 Mildred Habich, 27560 Irene Habich, 27559 Richard Habich.
 Od društva Presvetege Srca Jezusovega št. 70, St. Louis, Mo.: 34560 James J. Gustine.
 Od društva Marije Pomagaj št. 78, Chicago, Ill.: 19664 Angela Goropsek.
 Od društva sv. Alojzija št. 95, Broughton, Pa.: 27865 Steve Metrovich, 30857 Ruth Metrovich, 29907 Edward Metrovich, 27963 Mildred Metrovich, 33785 Helen Metrovich, 35823 Shirley Ann Metrovich.
 Od društva Marije Milosti Polne št. 114, Steelton, Pa.: 30809 Frances A. Zelko.
 Od društva sv. Barbare št. 128, Etina, Pa.: 35172 Thomas Krizanic, 35173 Elizabeth Krizanic.
 Od društva sv. Michaela št. 163, Pittsburgh, Pa.: 35309 Mary Ann Rozic, 35307 Anselm Rozic, 35308 John Rozic.
 Od društva Marije Vnebovzete št. 181, Steelton, Pa.: 28817 John Smolic, 33034 Theodore Husic, 33035 Anthony Husic.

ZOPET SPREJETI
 Pri društvu Marije Pomagaj št. 79, Waukegan, Ill.: 34086 Ronald Matthew Stalcar, 31261 Rosemary Stalcar, 31262 Ferdinand J. Stalcar Jr.
 Pri društvu sv. Roka št. 132, Fontenac, Kans.: 33304 Carmen Ann Scondieri.

PRESTOPILI V ODRASLI ODDELEK
 Od društva sv. Jožefa št. 2, Joliet,

Ill.: 19211 Louis Sega.
 Od društva Presvetege Srca Jezusovega št. 70, St. Louis, Mo.: 34919 Lillian Gregory.
 Od društva Marije Sedem Zalosti št. 81, Pittsburgh, Pa.: FF-37 Mary Louise Erdeljac.
 Od društva Marije Pomagaj št. 119, Rockdale, Ill.: 26790 Dolores I. Wolz.
 Od društva sv. Cirila in Metoda št. 144, Sheboygan, Wis.: 19248 Edward Shirzol.
 Od društva sv. Ane št. 170, Chicago, Ill.: 22523 Theresa Haidinyak.
 Od društva Marije Vnebovzete št. 210, Universal, Pa.: 17818 Frank Kokal.

PRESTOPILA
 Od društva sv. Cirila in Metoda št. 59, Eveleth, Minn.: k družtvu sv. Cirila in Metoda št. 135, Gilbert, Minn.: 32532 Judith Ann Wallis.

PREMEMBE ZAVAROVALINE IZVRSENE IZ RAZREDA
 "AA" \$500 V RAZ. "CC" \$1000
 Pri društvu Marije Pomagaj št. 119, Rockdale, Ill.: 33007 Janet Rae Rogina.
 "AA" \$500 V RAZ. "BB" \$500
 Pri društvu Marije Milosti Polne št. 114, Steelton, Pa.: 36319 Kathleen Ann Gustin.
 "BB" \$500 V RAZ. "BB" \$1000
 Pri društvu sv. Ane št. 127, Waukegan, Ill.: 36483 Andrew Francis Gerjol.
 "A" V RAZ. "AA" \$1000
 Pri društvu sv. Ane št. 170, Chicago, Ill.: 26398 Mary Gyorkos.
 "CC" \$500 V RAZ. "BB" \$1000
 Pri društvu sv. Jožefa št. 57, Brooklyn, N. Y.: 36348 Gerald Andrew Cvetkovich.

ZNIZALA ZAVAROVALNINO OD \$1000 DO \$500
 Pri društvu sv. Janeza Krstnika št. 143, Joliet, Ill.: 36137 Dorothy Ann Piese.

MESECA NOVEMBRA 1942 IZPLAČANA REZERVA V ODRASLI ODDELEK PRESTOPILIM ČLANOM NACRTA "AA"

Dosežena starost 16 let

Dr. Cert. št.	Ime	Znesek
2	19211 Louis Sega	\$ 10.50
119	26790 Dolores I. Wolz	4.46
144	19248 Edward Shircel	10.50
170	22523 Theresa Haidinyak	6.95
210	17818 Frank Kokal	16.64
Skupaj		\$ 49.05

Dosežena starost 18 let

Dr. Cert. št.	Ime	Znesek
1	15005 Joseph Fajfar	\$ 4.24
2	32059 John Kambic Jr.	.50
2	26650 Mary Jane Libersher	4.46
3	31458 Joseph Kochevar	1.20
11	21407 Antonette M. Zefran	8.52
14	18225 Edward Markovich	2.68
14	28439 Frank Eltz	1.52
15	20739 George P. Beljan	1.51
25	24705 John Smerke	1.25
25	21148 Stanley Vovko	2.63
29	22715 Beverley F. Pirce	11.55
47	17907 Bernard Mladich	10.50
52	18135 Frank Dezelen Jr.	3.76
52	17556 Martha Stanich	10.41
53	17251 Matt Miholic	5.25
55	28668 Celja Slobodnik	.49
55	28670 Helen Slobodnik	1.99
65	16584 Rudolph Alouf	4.24
65	14924 John Kokolj	4.24
70	27082 Edna Golobic	6.99
78	19561 Elsie Muha	2.68
80	16516 Katherine Kralj	4.24
81	19388 Esther Hudak	10.50
93	15499 Rafael Gazvoda	4.24
93	17705 Rudolph Mehle	10.41
110	17448 Raymond Palcic	5.25
113	16263 Stephanie Andolsek	4.24
115	18845 Frances M. Stimatz	2.68
118	20983 Albert Slapnicar	4.33
123	19667 Mary Sikole	1.51
123	27356 Helen Matusek	2.68
143	31418 Lorraine Rogina	2.76
146	17840 Mary Zajc	2.68
160	19001 Marion Ruzich	.50
63	32153 Joseph Vinski	2.68
176	19589 Mary Lucich	2.68
178	27022 Alex Horvath	.34
190	19022 Molly Chich	4.79
193	20808 Albert Eger	4.33
306	22890 Dorothy V. Jurinice	5.32
318	21401 Vera F. Badovinac	8.52
319	20469 Rosa Pavletich	1.51
319	19491 Frances Intihar	2.68
246	23634 Barbara Kekich	1.25
Skupaj		\$178.76

JOSIP ZALAR, gl. tajnik.

Kaj je z Novakovim besednjakom?

Že nekaj mesecev ni bilo nobenega poročila o Novakovem besednjaku v naši javnosti. Zato se ni čuditi, če je več kakor dvesto delegatov in delegatij na kongresu v Clevelandu vprašalo Zvonka Novaka: "Kaj je tvojim besednjakom? Kdaj vendar že izide ta prepotrebna knjiga?"

Ker smo že več kakor sedem mesecev čakali odgovor od jugoslovanske vlade, do katere smo bili po dobrohotnem nasvetu ministra Snoj'a obrnili za podporo v obliki primerne vneprej plačanega naročila, nismo sami vedeli, pri čem smo.

Šele na našem narodnem kongresu v Clevelandu je minister Snoj povedal mojemu možu, da ni v blaginji jugoslovanske vlade denarja za kaj takega. Tako vemo sedaj, da se več ne moremo zanašati na pomoč iz Londona. Toda na kongresu se je med delegacijo pokazalo tolikšno zanimanje za knjigo, da bi bila zares velika škoda, če bi ne mogla priti na trg in odtam med naše ljudi, pa smo sklenili še enkrat poskusiti svojo srečo z dvo-

mesečno kampanjo, da poiščemo morda vsaj kakih 70 naših ljudi, ki bi bili pripravljeni vložiti v izdaje in prepotrebne in splošno zaželjene knjige vsak po \$100. S tem in pa že nabranim denarjem, ki je naložen na hranilno vlogo v banki, bi šel rokopolis Novakovega besednjaka v obsegu 850 strani lahko v tisk.

Kdor zmore in hoče pomagati, naj se nemudoma priglasi na spodnji naslov. Nekaj se jih je že prijavilo Zvonku Novaku na kongresu.

Ko knjiga izide, ji bo cena \$5.00. Do 1. marca 1943 pa še vedno velja poprej določena cena — po \$3.61 izvod. Kdor si hoče prihraniti \$1.39, naj si naroči besednjak še pred zgoraj določenim rokom.

Če bi dotlej ne bil naš cilj dosežen, bomo vrnili ves denar — vneprej plačana naročila, prostovoljne prispevke in vse morebitne vložke. Od dobre volje naših ljudi je odvisno izdajanje Novakovega besednjaka, ki si ga tako želi toliko rojakov in rojakinji širom po tej veliki deželi. Zeleč vsem ameriškim Slovincem srečno novo leto, ostajam s toplimi pozdravi

Mrs. Agnes Novak
 2506 N. Clark Street
 Chicago, Ill.

Pismo iz domovine

Oseba, ki piše to pismo, je izdelala višje šole ter živi sedaj v izgnanstvu.

Ker je ravno prilika, se zopet oglašam. Kdo ve, kdaj bo zopet prilika, ali nikoli? Upam, da si dobila pismo in slike iz Portugalske. Morebiti bo še ta država primorana v svetovno vojno in strahoto...

Če ne bo kmalu prišlo za našo domovino odrešenje, bom še jaz izginil iz te dežele, kjer sem zdaj, če bo količkaj mogoče kam. Kako je pri nas? Strašnejše sploh ne more biti. Kri nedolžnih tisočev in tisočev vpije po maščevanju. In veruj mi. Prišlo bo. Upajmo trdno, da kmalu. Ali moreš razumeti strašno besedo: preseljevanje. Družine raztrgajo: očete pošljejo v Nemčijo in Poljsko, če so sposobni za delo, žene zopet drugim; otrok je na stotine med prevozom zmrznilo, drugi so bili ubiti. Naša dekleta, — o groza, — morajo služiti in biti na razpolago nemškimi vojakom. — Iz Kranja so na primer odpeljali 200 deklet. Ena je bila srečna, da je ušla. Peklenski vrati! Vsa ubita je pripovedovala: Vsaka mora vzdržat od 15 do 20 vojakov na dan. Imenovana je pred odhodom tetkala 72 kil, sedaj tehta le 42 kil. Ko postanejo za nobeno rabo, jih spravijo na oni svet kot sploh vse bolnike.

Na Gorenjskem in Štajerskem je grozno. Streljajo in obešajo jih kot živali. Na vsakega kje ubitega Nemca ubijejo po 50 do 100 Slovencev. Izseljevanje se v vsej svoji strahoti nadaljuje. Iz Celja in okolice so pred par dnevi odpeljali 7500 ljudi; iz Gorenjskega 2000 ljudi. Iz občine sv. Jurij ob Južni železnici so vse izselili ter naselili Nemce. Na Štajerskem in Gorenjskem morajo pripraviti prostora za 200,000 Nemcev. Razumesh?

Clovek si težko predstavlja, — a je vse resnično, ne da se popisat. Kako pa je v provinci Ljubljana? Komunisti tu in tam pobijejo kakega Italijana. Zato trpijo nedolžni ljudje. Blizu Radhove vasi so ubili dva Italijana, — zato je 100 ljudi zaprtih. Pri črnomlju 22 ustreljenih. Dne 1. septembra je bil za Ljubljano razglašen preki sod.

Letina je bila dobra. Zdi se, da bodo morali precej žita oddat. Za vsakih pet oseb smejo le enega prašiča zaklati. Ta zapoved velja od srede novembra, zato pa je tedaj po kmetih cvililo, da je bilo veselje.

Naše stranke v Sloveniji so se zedinile. Narodni program je:

Obnovljenje in razširjenje Jugoslavije, njen ravnopravni del bo vsa svobodna Slovenija na podlagi enakosti pravic in dolžnosti na federativni osnovi. Združitve z Bolgarijo, ustanovitve balkanske unije po vzorcu Združenih držav v Ameriki, a Jugoslavija naj bo hrbtnica tej uniji. Ne morem Ti tega vsega opisati. V Washingtonu so sestavili pravičen in lep načrt za ureditev Evrope, ki je danes vsa — v krvi. — Zaka? — S trdno vero upajmo na boljše čase — sicer je konec z nami. Ko bi Ti čitala škofjski list, ki je namenjen samo duhovnikom. Ob vse je ljubljanska škofija.

Lakota grozi; ves preostali živčev mora Lahi pošiljati Nemcem. Najhuje kar si pač moreva misliti, pa se godi onim, ki so pod Nemčijo. Prirčnih pozdravov vsem! Sin umirajočega a upam, kmalu vstalega naroda. Ti pošilja izraze ljubezni in vdanosti do vseh, ki ste še naši. Sicer izginemo, če se nas dobri Bog kmalu ne usmili. . . Samo dva milijona nas je. . . Oprostite razmetanim mislim!"

Tvoj in Vaš

J. . .

Za vse one, ki so ostali še neverni Tomaži v Ameriki, je to dokaz, da se v resnici že vse objavljeno v časopisih godi v Sloveniji. To je privatno pismo ki je po skrivnih potih prišlo v Lisbono, na Portugalskem, ker je bilo od tam poslano v Ameriko.

Pismo je bilo napisano dne 12. decembra 1941.

To je tudi dokaz, da bodo naši preostali ljudje v domovini rabili neizmerne vsote denarja in pomoči, ko bo končana vojna. Zbirajmo denar sedaj, ko je še čas, ko še delamo in ko lahko žrtvujemo nekaj denarja za naše bedne in trpeče brate in sestre v domovini.

"D. Ž."

To in ono iz Slovenije

V Mostah se je zgodil prav posebno znamenit primer laške morale. Tam nekje je bil postavljen laški vojaški oddelek s strojnico, da čuva nad delom Most, ki so bile določene za hišno preiskavo. Blizu je bila mlekarna in lačni Lahi so dobili povabilo, naj pridejo na južino. Tako so se odzvali in pustili strojnico na mestu. Ko so se najužinjali in vrnili na svoje mesto, ni bilo strojnice nikjer. Slovenski fantje so jo bili namreč med južino odnesli, ne da bi Lahom povedali, kam naj jo gredo iskat. . .

Prav tiste dni, ko sem bil v Ljubljani se je vnesplošno govorilo, da so Nemci nekje na štajerskem dva avtobusa, polna slovenskih otrok, polni z nafto in zažgali. Dalje, da po mnogih krajih vcepljajo otrokom bacile sifilisa in drugih spolnih boleznih, da na ta način narod že v kalih zatirajo. Starejši mladini, zlasti dijakom in akademikom, pa da inokulirajo bacil tuberkuloze. Prav stare ljudi pa, ki so jim iz kakršnegakoli razloga na poti, morda zgolj z ekonomskega vidika, ne izseljujejo, ampak jih odvažajo v neko bolnišnico iz katere nihče več ne pride ven. Kvečjemu lepega dne dobijo sorožniki kupček pepela. Enaka usoda preganja bolne ali fizično pomanjkljive.

Naše knjige pobirajo . . . Ljubljana, 19. marca. — Oporozilo novomeškega Dopolavora. Predsedstvo občinskega Dopolavora v Novem mestu poziva vse tiste osebe, ki še imajo knjige, ki so bile last bivše Sokolske knjižnice v Novem mestu, da jih izročijo do 31. t. v sedežu bojevniškega fašija v občinski hiši. Vsi, ki v predpisnem roku ne bi izročili knjig, bodo izročeni policijski oblasti.

Tovarne selijo . . . Iz Slovenskega ozemlja, ki so ga zasedli Nemci, prihajajo poročila, da Nemci razdirajo tovarne in jih preseljujejo nekam

v zahodno Nemčijo. V Kranju, kjer je bilo gredišče tekstilne industrije v Sloveniji in kjer je bilo v tekstilnih tovarnah zaposlenih nad 10,000 delavcev, je večina tovarn že praznih, stroji pa preseljeni v Nemčijo. Slovenske šole v Nemškem delu zasedene Slovenije so odpravljene

Učitelji in učiteljice, ki so jih nacija nastavili v Sloveniji, prihajajo iz najrazličnejših krajev rajha in iz vrst najbolj zagriženih članov avstrijskih nacijskih organizacij. Otroci se celo na potu v šole in iz šole domov ne smejo pogovarjati med seboj slovensko. Pouk je običaj, kajti otroci ne razumejo jezika svojih učiteljev, ki so jim od prvega dne začeli vtepati v glavo dva nemška stavka: "Heil Hitler" in "Unsere Heimat ist Gross-Deutschland." Nedavno so ti nosilci kulture naročili otrokom, naj poiščejo slovenske knjige, kar so jih poskrili, in jih prineso v šole. Otroci so jih misleč, da jim bo dovoljeno v šoli slovensko čtivo, prinesli. Učitelji pa so knjige zmetali na kup in jih sežgali.

Četniki v Sloveniji

Delovanje zasedbenih čet v Sloveniji, ki so pretrpele v razdobju od 15. julija do 10. avgusta zelo težke izgube, se je v zadnjih dneh zelo umirilo. Laško napredovanje je ustavljeno skoro v vseh odsekih. Ponekod so naši bataljoni celo začeli z uspešnimi protinapadi.

Najbolj srditi boji so divjali zadnje dni v odseku Borovnicka škofja Loka, Grosuplje-Krim. To

PETER PAVEL GLAVAR

LANŠPŘEŠKI GOSPOD

ZGODOVINSKA POVEST

Spisal dr. Ivan Pregelj

V tretje je dvignil čašo. Potem je odslovil dijaka, naročivši mu, naj se zglašuje vsak dan k zajtrku, kosilu in večerji. "No, da," je rekel pri tem, "potrpeti boš moral, moja sestra slabi. Ne bo me preživela. Tudi pri kuhi se pozna."

Posluhnil je. Iz kuhinje je bilo čuti kašljajoči glas župnikove Marte.

"Stopi k njej in jo pozdravi —," je dejal polglasno dijaku. "Vsak dan moli trikrat, da bi učkala tvojo mašo."

"Bog daj, da bi jo," je rekel dijak in šel v kuhinjo. Pozdravil je skrbno župnikovo gospodinjico in nato odšel k Jerasovim. Pred hišo je našel Manico, ki je prala.

"Bog daj, Manica!" je pozdravil.

Dvignila je glavo, kos perila ji je zdrknil s perinika in posodo pred njo. Nekaj rdečice ji je zalilo nelepo lice. Lepe in otroškovdane njene oči pa so se razširile vedro in je zaklicala kakor otroci. "Oh, oče! Peter se je vrnil."

Stari Jeras je zaklical nekje iz hiše: "Saj vem, da znajo vsi malharji samo k nam. Kos kruha mu odreži, če je star in res revež in naj gre v božjem imenu."

Tedaj je deklica pogledala svobodneje Petru in obraz in dejala: "Bog si ga vedi, kaj je razumel. Gluh je ko bukva. Pa ne mara slišati, da je."

"Očeta spoštuj in ne opravljaj ga. Pa slušaj ga," je dejal vedro Peter. "Kos kruha mi odreži in pojdem naprej."

Deklica si je bila roke obrišala in je zdaj oberoč prišla dijakovo desno in ga potegnila s seboj v hišo. Potem mu je stregla kolikor je mogla in vedela. Jerasa pa je našel Peter močno spremenjenega, nekam nevoljnega in tožečega.

"Teško nam je šlo letos," je pravila Manica. "Letina je slaba in oče je bil bolan."

"Pa je zdaj zdrav?"

"Zdi se mi, da je. A bilo mu je hudo. Pa sem se na božjo pot obljubila."

"Kam?"

"Na Velesovo."

"To je blizu."

"Saj bi dalj, vsaj k Mariji Snežnici na Sveti Jošt pri Kranju, pa nimam človeka, da bi šel z menoj."

"Pojdem jaz, Manica."

"O, to je potem prav."

"Pojdem," je dejal kakor sam zase. "Ti, da obljubo spoliš in jaz, da svojo naredim."

"Zakaj pa samo molčita," je vzkliknil tedaj nevoljno Jeras. Peter je stopil k njemu in dejal:

"Molčiva ravno ne, a Manica ima to grdo navado, da strahno tiho govori. Zdi se mi, da se zdaj celo mene sramuje."

"To je res," je menil Jeras, "tjho govori; pa še posili hoče, da sem jaz gluh."

Mlada dva sta se v bridkem nasmeju spogledala.

Koncem julija sobotni dan sta romala Peter in Manica na Velesovo in od tod čez pašnike v Kranj in na Sveti Jošt. Zvečer, ko je solnce zahajalo, sta prelezla na vrh in zastrmela ob lepoti zemlje, ki je tonula pod njima v tožno-mehki modrika-sti mrak in je iz tega mraku pela sladka pesem mukajoče živine in pastirskih klicev, vriskanje ratarjev in pobožno petje večernih zvonov. Videla sta daleč in jasno. Peter je stegnil roko proti Kamniku in dejal: "Tam."

Deklica je vdano prikimala in ponovila: "Tam."

"Glej," je rekel mladenič, "kako se lepo rišejo cerkvice iznad vseh vrhov, samo doli nad našim krajem je ni. In prav tam bi morala stati kakor odzdrav gospe nebeški na Šmarjni gori."

In čez hip je rekel: "O, še to eno bom obljubil nocoj. In stala bo, če bo božja volja in jo postavim v čast materi matere nebeške sveti Ani."

"Zakaj sveti Ani?" je vprašala deklica.

"Saj je bila Tvoja rajna mati Ana," je rekel dijak. Nato je pristavil tiho: "Pa tudi moja, se mi zdi."

Manica je dvignila vdano svoj obraz k njegovemu in je rekla: "Čuj, Zdravo Marijo zvonit. Moliva!"

Molila sta. Nato sta tiho sanjala vsak zase pred se v temnece se ravni pod goro. Zarja, ki je bila vstala rdeča nad njima, je splahnela v medlo zlato. Hladno je zavelo od severa. Mogočna lipa ob njiju je zašumela. Iz gorske poti doli v bregu se je oglasila večerna romarska pesem:

"Teška bo rajža, dolga bo noč!"

"Pojdiva v cerkev," je dejal Peter. A deklica se je bila kakor vase zagledala. In zdaj se ji je vse lice raznelo kakor v odblesku zarje z neba in je rekla:

"Mati Ana bodo imeli svojo cerkev in tudi jaz sem svoje obljubila in bom potrdila pred Bogom in zakramentom."

"Kaj si obljubila?" je vprašal.

"Da bom do smrti imela samo brata in tebe!"

Pogledal ji je v obraz in se mu je zdelo, da je še prav tisti, ko pred davnimi leti na paši. Srce mu je ogrela...

Mesec dni pozneje se je poslavljaj Peter Pavel od doma, da bi krenil na pot proti Gradu. Manica mu je spekla na pot hleb kruha. Komendant, od katerega sta se dijak in župnik nadejala izdatne denarne podpore, je priporočil odhajajočemu še enkrat Castiglionijevo knjigo o lepem vedenju, župnik Rogelj pa je dal dijaku vse svoje prihranke v tisti uri. Bila sta dva beliča po sedemnajst krajcarjev. Ves denar tiste poznane jeseni mu je bila snedla bolezen sestre. Pogostil pa je bil odhajajočega z dvojno pijačo, nadejajoč se, da bo tako dijaku slovo manj težko.

Peter Pavel je res krenil proti Štajerskemu in ponavljal vse do Kamnika veselo in živahno: "Pa jo bom, pa jo bom odvalil še to skalo in jo bom. Bog je z menoj."

Ko se mu je zadnjikrat odprl pogled nazaj v svetovne, ki jih gleda Sveti Jošt, ga je vendarle obšlo bridko in je vedel: "Dolgo ne bom videl te zemlje." Zamrmral je besede romarske pesmi s Svetega Jošta: "Teška bo rajža, dolga bo pot —." Sklonil je glavo in se prekrižal in poprosil kakor nekaj: "Fiat voluntas Tua — Dein Wille geschehe!"

Prvo noč je prebil v nekem senjaku, drugo pri gorskem pastirju in oglarju, potem je prišel v bogate ravnine in se je oglašil pri duhovnem pastirju, štajerskem župniku. Ta ga je bogato nasitil in mu postregel z udobno posteljo. A pri večerji mu je obudil bridkih misli. Odločno in slovesno je vprašal: "Ali pa veš, kaj je duhovski stan?"

Nato mu je bral dolgo in slovesno iz knjige, ki je bila nemška in je nekam skrito vedno zopet tepla v pobožnost redov-

nikov in naštevala kakor neka-ke zmotne predsodke."

Pozno je legel Peter Pavel in spal slabo in še v pozni starosti je sodil bridko o tistem jansenističnem duhovniku: "Tvoja večerja, Štajerc, je bila dobra, Tvoja vino močno, Tvoja postelj mehka, a Tvoja beseda je bila bridka. Bog Ti odpusti. Slabo si me bil podprl za mo-jo tedanjo težko pot."

Deževno vreme je v naslednjih dneh oteževalo Petrovo potovanje. Premočen, premržen in komaj še dijaku podoben je dospel šest dan v nemški Gradec. O tistem času je v svoji starosti pripovedoval s pikro šalo:

"Ob petih sem prišel v mesto. Mračilo se je že, kakor pozimi in lilo je kakor iz škafa. Stisnil sem se pod nekak mostovž, da bi vedril, pa sem videl, kako se je ob meni pri no-gah natekla z moje premočene obleke cela luža. Moj klobuk je bil žalostno povetil svoj kra-jec, v čevljih mi je pela voda, dva mokra beliča sta bila vse moje premožnje. Skozi mostovž je vleklo, da me je začelo zebsti. Zato sem krenil ob hišah naprej. Poprašal sem ne-ko otroče, kje je jezuitski samostan. Pokazalo mi je jezik in sem vedel, da so očividno po vsem svetu otroci nevljudni. Potem sem prašal nekega krčmarja, ki je stal debel pred svojo krčmo. Zasmejal se je in rekel: "Prav na sredi jezuit-ske ulice. Le išče jo." In sem vedel, da so si tudi krčmarji vesega sveta podobni. Šaljivci so in vodo privoščijo vsem, ki jih ne obiskujejo, vodo in vo-denico, ki pa raste baš iz nji-hovih sodov in ljudi. Potem sem spet vedril. Pa je le prineslo od nekega zanikarnega juda in je koj začel barantati z menoj, naj zamenjam svoj mokri klobuk z njegovim, ki je suh. Po-botala sva se. Bil je njegov klobuk videti prav čeden. Oba beliča sem pridal in sva menja-la. Lej ga, juda! Sem prepoz-no spoznal, da so si tudi vsi ju-di na svetu podobni. Tisti pa je bil prvi in zadnji, da me je opeganil. Komaj je dež orosil listi moj novi klobuk, že mi je zlezal krajec čez obraz. Kaj ne bi, če je bil le z lepom pritrjen k ogljavju. Gologlav sem šel naprej in sam Bog me je tik pred nočjo napotil na nekega

dijaka, ki mi je pokazal pot k samostanu."

(Dalje prihodnjik.)

Spominjajte se naše, tako nearečne stare domovine in darujte kaj v sklad JPO, slovenska sekcija!

Maščevanje ne bo izostalo

A.F.I. poroča, da je četniško gibanje v vsej Julijski Krajini zavzelo tako širok obseg, da povzroča italijanskim varnostnim oblastem čedalje več preglavic. Na drugi strani ugotavlja A. F. I., da Lahi v svojih maščevalnih ukrepih napram mirnemu slovenskemu civilnemu prebivalstvu postopajo z enakimi grozovitostmi, kakor njihovi prusijaški gospodarji.

Iz verodostojnih virov poročajo, da so v Istri in Reški dolini Lahi pobili večino prebivalstva v naslednjih vaseh: Sv. Matej, Mladenici, Blžici, Juras, Sirolli, Brnasi, široki, Marčelje, Glavica in Soršin (vasi in naselja v Kastavščini pri Sušaku). Ostale prebivalce, zlasti žene in otroke ter starce so Lahi odvedli v koncentracijska taborišča. Vse hiše so pokončali do temeljev. Imetja prebivalcev so konfiscirali.

V Ilirski Bistrici so bili ubiti trije italijanski častniki. Zato so Lahi popolnoma pokončali šest vasi, postrelili 80 Slovencev, ostalo prebivalstvo pa odvedli v koncentracijska taborišča.

Uradni zavezniki krogi smatrajo, da zasleduje sistematično preganjanje slovenskega prebivalstva v Julijski Krajini končni cilj, po katerem naj bi se vse slovensko in hrvaško prebi-

valstvo Julijske Krajine popolnoma iztrebilo. Kot vzorec za tako pekleno delo laških razbojnikov, služi primer, ki ga izvajajo Prusijaški na zasedenem Gorenjskem in Spodnjem Štajerskem. Vkljub strašnem preganjanju slovenskega prebivalstva, pa narašča organizirani upor z dneva v dan. Na Snežniku, na Nanosu, na Kolku in Čavnu, v Trnovskem gozdu, v črnovrških in idrijskih hribih, na Cerkljanskem in Tolminskem in Bovškem deluje na tisoče in tisoče slovenskih četnikov in po ocenitvah nekaterih slovenskih četnikov, ki so pred nekaj dnevi dospeli v vrste generala Mihajlovića, mislijo, da znaša njihovo število nad 25.000 slovenskih fantov. Iz istih virov poročajo nadalje, da se tudi v Istri formirajo hrvaške četniške edinice, ki so zlasti aktivne ob Kvarneru, na Učki gori, v okolici Buzeta in v Čičariji.

Na Notranjskem, zlasti v Lo-

ŠIRŠI ODBOR SANS

(Nadaljevanje s 1 strani)

Namestniki:
MEDVEŠEK MILAN, Cleveland, O.
SKERLJ ALEX, Export, Pa.
ZORMAN ANTON, Sheboygan, Wis.
VIDRICH ANDREW, Johnstown, Pa.
PLANINSEK EMA, Joliet, Ill.
KUŠAR HELENA, Chicago, Ill.
STONICH GEORGE, Joliet, Ill.
KOVACH JOE, Cleveland, O.
JERKIĆ JOŠKO, Cleveland, O.
KUMŠE JOHN, Lorain, O.

BUY U. S. DEFENSE BONDS!

Ali ste Vi

točno o vsem informirani, kot o novih zakonih, o tem in onem in o vseh dogodkih v svetu—Če niste, gre marsikaj mimo vas, kar bi morali vedeti in o čemer bi morali biti poučeni. Vse to vam nudi slovenski dnevnik

'Amerikanski Slovenec'

1849 West Cermak Rd. Chicago, Ill.

Naročite si ga in potujte z njegovo tiskano besedo po svetu in poučujte se o raznih dogodkih v svetu.

Stane letno samo \$6; polletno \$3; za Kanado in Chicago \$7 letno in za pol leta \$3.50.

Pišite čimpreje na upravo lista, da ga vam prične-mu pošiljati. Ne bodite brez dobrega lista v hiši. Ne dopustite, da bi drugi preje zvedeli vse važne stvari, kakor vi.

BUY U. S. DEFENSE BONDS!

KUHARSKA KNJIGA

Recipes of All Nations

(v angleškem jeziku)

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo \$2.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani.

Recepti so napisani v angleškem jeziku, ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izvežbati in izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street New York, N. Y.

gaškem Srezu, v cerkniških in starotrških gozdovih operirajo druge četniške formacije, ki zlasti nevarno ogrožajo železniško progo Ljubljana-Postojna.

Iz vsega tega sledi, da so vsi Jugoslavi danes z druženi proti vsem sovražnikom, ki so si nadeli nalogo, da iztrebijo Slovane.

Ameriška Domovina

je

SLOVENSKI DNEVNIK

ki izhaja

v Clevelandu vsak dan

razen ob nedeljah in praznikih

V njem dobite vse najnovejše svetovne novice, zanimive dopise in lepe romane. Naročite se na ta dnevnik, ki vam bot zvest tovariš ob dolgih večerih.

AMERIŠKA DOMOVINA

je slovenska unijska tiskarna, ki izdeluje vsakovrstne tiskovine, tčeno in lično, pa po zmernih cenah.

6117 St. Clair Avenue

Cleveland, Ohio

NAZNANILO IN ZAHVALA

Z žalostnim srcem in objokanih oči naznanjamo tužno vest, da je preminul naš ljubljeni soprog in dragi oče

Anton Matkovič

Star je bil 69 let. Umrl je po mesec dni trajajoči pljučnici, previden s sv. zakramenti, katere je rad prejel tudi v svojem življenju.

Pokoju je bil doma iz vasi Drašiči, št. 36 pri Metliki v lepi Beli Krajini, na katero je bil vedno ponosen.

Zapušča neotolajljivo soprogo in pet hčera ter enega sina, ki je v Eureka, Cal. Station agent. Večina teh je poročena in so bili vsi ob njegovi smrti posestvi, od katerih se je še pri polni zavesti za vedno poslovil.

Pogreb se je vršil s peto (leviti) sv. mašo zadušnico, ki jo je daroval naš domačin župnik Rev. Spehar, ki je pel svojo novo mašo pred dvema letoma v naši cerkvi.

Pokoju je prišel v Crested Butte pred 46 leti, dve leti zatem (1896) se je poročil z Miss Mary Slogar, rod. iz Boldreza, št. 13, fara Radovica v Beli Krajini. Poleg že omenjenih otrok je nana en sin umrl v otroških letih.

Spadal je k društvu sv. Jožefa, št. 55 KSKJ; Device Marije, št. 26 HBZ; Kolumbovim vitecom, in UMW of A., ki so mu poklonila lepe vence v zadnji posodavi.

Iskreno zahvalo izrekamo tem društvom za darovane vence, potem vsem onim, ki so naročili sv. maše zadušnice, bilo jih je čez 200. Hvala našim sorodnikom in znancom, ki so čuli pri njegovi krsti in se udeležili pogreba ter dali svoje avtomobile v ta namen. Posebna hvala mojemu bratu Martinu Slogar, ki je prišel na pogreb iz daljnega mesta Butte, Mont. Nosilci krste pokojnika so bili štirje njegovi zetje in dva brata pokojnikove soproge.

Torej še enkrat lepa hvala vsem skupaj! Priporočamo naše-ga pokojnika v molitev in blag spomin.

Truden si zapustil zemljo, počitka nisi Ti poznal; zdaj pa uživaš večno srečo, v spominu trajnem si ostal.

Dober mož in skrben oče, Ti si vedno vsem nam bil, toda vlad ukaza Boga, v večnost si se preselil.

Bridka smrt, kaj si storila, krut, neumljen tvoj je meč, moja očeta si umorila, nazaj, med nas ga ne bo več!

V grobu one blage roke so zdaj vedno sklenjene, ki so za vsa družino se potile, delale.

Oni srce ono mlo našlo večni je pokoj, ki za nas je vedno bilo, skrb prestajalo in boj.

Zaljubljeni ostali:

MARY MATKOVICH SR., soproga.
MR. in MRS. JOSEPH PECHARICH SR. in DRUŽINA.
MR. in MRS. A. J. MATKOVICH in HČERE.
MR. in MRS. GEORGE KAPUSHIN JR. in DRUŽINA.
MR. in MRS. C. N. PALMER in SINOVI.
MISS FRANCES MATKOVICH.
MR. in MRS. JOSEPH FLUTE, poročene HČERE in SIN.
JOHN MATKOVICH, brat.
11 vnukov in en pravnak.

Crested Butte, Colo., 24. decembra, 1942.

FOR VICTORY

BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS

U. S. SHARE THE MEAT CAMPAIGN

Huge amounts of meat must be supplied to the Army, the Navy, and our Allies. Civilian consumption must be held to the amount available after these needs are met.

The Foods Requirements Committee of the War Production Board has gathered and totaled the estimates of military and Lend-Lease needs for the year starting October 1. It has surveyed potential civilian demand. It has obtained accurate estimates of the probable meat production. It has determined that the available supply, although the greatest in history, will not be large enough to meet both the military and Lend-Lease needs and the total civilian demands. Statistically, the problem can be stated as follows:

Army, Navy and Lend-Lease need at least 6 1/2 billion pounds of meat.

If civilians were allowed to buy all they want, they would take 21 billion pounds.

Hence, the total demand is 27 1/2 billion pounds.

The record total supply is slightly more than 24 billion pounds.

The civilian supply must be held at 17 1/2 billion pounds in order to provide the needed 6 1/2 billion pounds for Army, Navy and Lend-Lease.

Facing these facts, the Foods Requirements Committee determined that the amount of meat going to civilians must be restricted by a Restriction Order, and so advised WPB. WPB directed OPA to promulgate a Registration Order holding deliveries by individual packers to civilian outlets at percentages determined by the Foods Requirements Committee.

OPA Restriction Order No. 1—Meat Restriction, applying to the final quarter of 1942, became effective October 1. It limits deliveries to civilian outlets and thus assures satisfaction of military and Lend-Lease needs for pork, beef, veal, lamb, and mutton. The Order directs that during October, November, and December deliveries of these meats to places supplying civilians be held to these percentages of deliveries in the same months of 1941: beef, 80%; veal, 100%; lamb and mutton, 95%; pork, 75%.

The restrictions do not apply to the variety meats made from heads, feet, tails, and glandular organs—liver, heart, kidneys, sweetbreads, tripe.

Now the problem becomes one of providing fair sharing among civilians of the supplies available to them. The Order simply limits packer deliveries of meats to civilian outlets. It

does not limit individual consumption. The purchasing power of civilians is high, and the goods that they can buy with their dollars are becoming progressively scarcer. Thus, the civilian meat supply is smaller than the civilian demand for

(Continued on Page 8)

JOLIET JOSEPHS ELECT OFFICERS

Joliet, Ill. — At the annual meeting of St. Joseph's Society, No. 2, the following officers were elected for the ensuing year: John Churnovic, president; Louis Kosmerl, vice president; Martin Kramarich, recording secretary; Peter Plut, treasurer; trustees: John Mutz, Anthony J. Buchar, John A. Bluth Jr.; John Horvat, sergeant-at-arms; flagbearers: John Kramarich, John Videtich, Frank Plankar and Joseph Ambrozich; examining physicians: Dr. Zalar and Dr. Ivec; athletic director: John Mutz, Jr.

No financial secretary was elected because of the sudden resignation of Louis Martinich. Mr. Martinich has been our very active secretary for the past few years but due to other very pressing business it has been necessary for him to give up the position. We are all grateful to Louie for the wonderful work he has done during the past few years. All of us know that he worked diligently and always for the betterment of the Society.

At the next meeting to be held Jan. 3 in Ferdinand Hall, a new financial secretary is to be elected. It behooves every member to be present in order to elect the proper person for this important office.

Mr. Louis Zeleznikar, assistant supreme secretary, will act as the installing officer at the next meeting. Refreshments are also in order, and will be provided by the newly elected officers.

HELEN'S LODGE SENDS GIFTS TO SERVICEMEN

Cleveland, O. — St. Helen's Society, No. 193, cooperating with other lodges of St. Mary's parish, on Dec. 10 prepared and forwarded 37 packages to men in the service. They regret that they did not have the addresses of all the boys.

For those who will not receive a gift, a High Mass will be sung on Jan. 1 at 10 a. m. All relatives of servicemen are asked to attend this Mass. M. Kogovshek, sec'y.

OUR PAGE

"The Spirit of a Rejuvenated KSKJ"

CENTENARY OF SLOVENE PEDAGOGICS

The most famous literary accomplishment of Anton Martin Slomšek "Blaze in Nežica v nedeljski šoli" (Little Blaze and Agnes in Sunday School) was first published in the year 1842. It was an epoch making volume that completely revolutionized the educational methods of Slovene schools. Its great value may be gauged from the fact that Cardinal Schwarzenberg, the Archbishop of Prague, had the book translated into the Czech language, and that from Moscow eighty copies were ordered immediately; likewise at the University of St. Petersburg (now Leningrad) the book was used for many years as an auxiliary textbook of pedagogy.

Anton Slomšek (1800-1862) was the first resident Bishop of Maribor, having transferred See of the diocese of Lavant from St. Andrew's in Carinthia to Maribor in Slovenia. His fifth successor in the bishopric of Maribor, Dr. Ivan Tomazic, is now interned by the Gestapo for the duration of the German occupation. Anton Martin Slomšek died in the odor of sanctity and his cause has been in Rome for several years. The Slovenes hope that some day he will be accorded the honors of sainthood together with his contemporary and personal friend, Friderick Baraga.

We must observe at this juncture, that the book "Little Blaze and Agnes in Sunday School" was not intended as a textbook for regular schools as we possess today. Schools were scarce in those days throughout the Austro-Hungarian Empire; those that existed were mainly German. Slovene children derived very little education from those schools. The majority of the population expressed very little appreciation for the opportunities they provided and, not being obligatory, few Slovene youngsters frequented them. Furthermore, the feudal system ruled the land and the peasantry was obliged to perform all the servile duties for their lords in the castles. Slovene youngsters were all too useful around their homes and could not be spared even for the length of time necessary to acquire an elementary education, — should there happen to be a school in their vicinity.

To overcome all these handicaps, many a parish priest organized a school of his own. Class was usually held in the parish house every Sunday for an hour or two. The teaching staff, as a rule, consisted of the pastor himself, his assistant priest, and on occasions, the sexton who also served as organist at the parish church. These classes of Sunday School were not restricted to Religious Instructions, as one might erroneously conclude from the name. The principal aim of these schools was to teach reading, writing, and arithmetic with a smattering of general knowledge.

No textbooks were employed since none existed. The lessons prepared from German textbooks, were as good as the individual teachers were capable of preparing them. The ruling classes of Austria-Hungary looked askance at these schools and just tolerated them. Everything was left to private initiative.

At that time Slomšek was pastor in the parish of Vezenci in Styria, near the Carinthian border. Being a distinguished author and a great Slovene patriot, he undertook the arduous task of providing these schools with a convenient book which was to be both a textbook and a guide in the hands of the teachers. His primary object in teaching the children did not consist in an accumulation of knowledge from the various fields but in the culture of their hearts and the development of a solid Christian life. As in all of his writings, so also in this book, Slomšek stresses the inculcation of the Christian faith, love of God and fear of sin. His preface to the little volume ends with the following words: "For the greater glory of God and the salvation of our dear youngsters, let us work earnestly. Faithfulness in God's service, untiring work and fear of sin: these are the real reaches of man."

Slomšek's book is divided up into fifty-two chapters to serve as weekly lessons in the course of one year. But the really attractive feature of "Little Blaze and Agnes in Sunday School" consists in the fact that all fifty-two chapters present one single little narrative. Although the book is intended as a treasure chest of knowledge, it is in story form. This circumstance alone prevented the attractive volume from being relegated to the bookshelves of the scholar and teacher. It circulated among the simple peasant folk and was literally read by thousands as eagerly as any prayerbook.

A brief resume of the narrative will suffice to illustrate its captivating qualities: "Little Blaze and Agnes in Sunday School" In the village of Loka in Lower Carniola, just above the little

(Continued on Page 8)

A LETTER FROM A SOLDIER

Pueblo, Colo. Dec. 20, 1942.

To the K. and L. of Baraga: Just a line or two to let you know that I am still in the Air Corps. Army life is just swell. That's only my opinion. I've been in the Army six months now. But it really doesn't seem that long.

I'm now stationed at Pueblo, Colo. I had the pleasure of meeting our Supreme President Bro. John Germ and his family. We had quite a chat about old times. I also met a few of the boys at the bowling alleys. It really does feel good to see some of the KSKJ members again.

My only regret is that I can't stay here long enough to meet all the KSKJ members of Pueblo.

One thing is certain. It seems that the people of Pueblo can't do enough for the boys here.

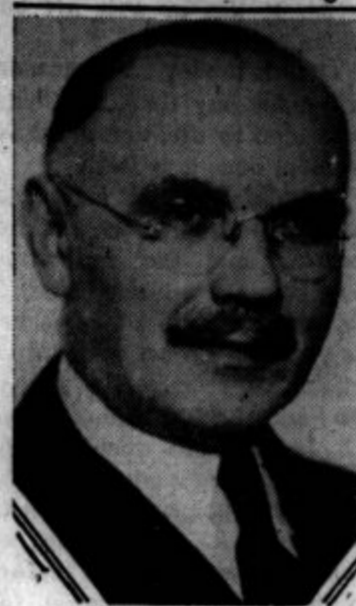
I received your check and I really appreciate it. So thanks a lot. I've been trying to get a furlough, but furloughs are out of question for the duration.

My best wishes to all the members of Knights and Ladies of Baraga Society and to all the boys and girls who have written to me.

Once again I would like to thank the people of Pueblo for the wonderful time they are showing us boys.

Cpl. Frank R. Fritz, 374th Bomb Sqd. Army Air Base Pueblo, Colo.

STARTS 35th YEAR AS SECRETARY

Joseph Zalar

Joseph Zalar, will on Jan. 1, commence his 35th year of service as the supreme secretary of the KSKJ.

Bro. Zalar was elected to office at the tenth general convention held in Pittsburgh, Pa. in 1908.

Bro. Zalar holds an enviable record of service and achievement not only in the KSKJ which he served so faithfully, but is also recognized as an outstanding fraternalist in national circles.

The KSKJ may consider itself fortunate in having the services of Bro. Zalar, and may feel proud of his achievements.

That his work merits the K. S. K. J.'s appreciation and congratulations, is understood. Without a doubt, at this moment of pause for reflection, every member wishes Bro. Zalar health and God's blessings so that he may continue with his expert and generous guidance.

STEVE PIN RESULTS

Chicago, Ill.—Following are the results of last week's bowling in the Chi Steves circuit:

Korenchan 3, Kosmach 0
High for the Korenchan Grocers were Frank Bicek with 537 and Anton Rabetz with 489. Pacing the losers were Father Leonard with 565 and John Zefran with 500.

Darovic 3, Tomazin 0
John Jeray was high for the winners with 586 and Louie Zulich with 480. For the losers Vic Kremesec with 538 and Frank Strupeck with 508 did best.

Park View 3, Fidelity 0
John Terselich, Jr., was high with 573 followed by George Banich with 540. Red Grill with 499 and Vernon Gyura with 478 led the losers.

Dr. Grill 2, Monarch 1
Richard Arbanas with 571, and Louie Zefran with 501 were top men. For the losers Francis Weaver had 528, and Urban Strohen 492.

Two hundred games: Father Leonard 214, John Zefran 206, John Jeray 214, John Terselich 246, George Banich 203, Louie Zefran 208, Richard Arbanas 201.

Pot game winner was Johnny Terselich with a 246 high game.

Two KSKJ servicemen were down watching the fellows roll them down the aisles, namely, Jack Muha and Ed Banich. Jack formerly bowled in the league. Both are in the army for some time now.

"We simply couldn't live without our dog," cooed the pup's proud mistress, "he's just like one of the family."

"Which one?" asked the visitor.

JOLIET FRANCIS LODGE ELECTS OFFICERS; CHANGES REGULATIONS

Joliet, Ill. — At the annual meeting of St. Francis de Sales Society, No. 29, held Sunday, Dec. 6, all the officers were re-elected. They are as follows: Anton Kambich, president; John Umek, Jr., vice president; Joseph Rozich, financial secretary; John Potocnik, recording secretary; Jos. Gersich, treasurer; Peter Stefanich, Anton Cauko, and Albert Skul, trustees; Joseph Fabian, marshal; Rev. George Kuzma, spiritual director; Andrew Horvatin, Joseph Horvatin, Rudolph Skul and Joseph Malesich, flag bearers; Edward G. Ancel, reporter for Our Page; Dr. Joseph A. Zalar and Dr. Martin Ivec, examining physicians. Matt Slana, Supreme Treasurer of the KSKJ, will have the honor of installing the new officers.

A few important changes have been made in the by-laws of the society at this meeting.

Sick benefit has now been reduced to \$5 a week, and all members in the armed forces are now not eligible to receive sick benefit and therefore will not pay for same. Upon release from the armed forces they are again eligible to pay and collect sick benefit, that is, if they report to the secretary within 60 days.

Up to the present, members over 60 years of age, were exempt from paying the 25-cent funeral expense, but beginning with the new year, all of these members are subject to paying this expense when it occurs.

The installation of officers is to take place at the next regular meeting.

In conclusion, I wish all the Supreme Officers and members a Happy and Prosperous New Year.

Edward G. Ancel.

NOTRE DAME, ST. MARY'S REGISTER VICTORIES IN STRABANE CIRCUIT

Strabane, Pa. — Notre Dame and St. Mary's of the local Kay Jay basketball league took an early lead in the opening loop encounters as Notre Dame edged out Duquesne, 23-18, and St. Mary's squeezed through with a 19-16 victory over Fordham.

Holding a 11-4 lead at the half, the Fighting Irish held off a Duquesne threat in the second half and although outscored, 14-12, held on to the lead gained early to take the game. Jimmie Cadez with eight points led the winners' attack while Patrick and Kaminsky led the losers with six each.

Holding an 8-6 lead at half-time, the Gaels of St. Mary's added 11 points in the second half to take a close and thrilling 19-16 victory from Fordham. Sedmak with 11 points led the Gaels' attack while Progar with 8 was high for the losers.

Standing of the teams:

Team	W.	L.	Pct.
Notre Dame	1	0	1.000
St. Mary's	1	0	1.000
Fordham	0	1	.000
Duquesne	0	1	.000

Team	G.	F.	P.
St. Mary's	2	1	5
Zeit, f.	5	1	11
Sedmak, f.	1	0	2
Lavrach, c.	1	0	2

ROAD TO VICTORY

by Stuart Cloete

Why should anyone buy War Bonds? There is no compulsion to buy them. There is no winter relief . . . no SS man standing outside the door saying, "Buy, or else." Nothing is at stake but the future of the country . . . perhaps of the World.

What then is a stamp or a bond but a vote of confidence in ourselves? In our capacity to drive on, to break all opposition and then to reconstruct upon a new and better design, a world that will be different. A world of surplus instead of one of scarcity. But a bond is more than this. It is an investment. It is something of a miracle that freedom can be bought and that in addition it should pay a dividend of almost 3 percent. And this is not all, bonds stand between us and the spiral of inflation that could engulf us more easily than any enemy outside of our gates. For the first time in

Kubacky, g.	0	0	0
Kaminsky, g.	0	1	1
Totals	8	3	19

Team	G.	F.	T.
Fordham	3	0	6
Hostinsky, f.	0	0	0
Getzig, f.	3	2	8
Progar, c.	1	0	2
Batista, g.	0	0	0
Durkas, g.	0	0	0
Bevec, f.	0	0	0
Totals	7	2	16

Referee: Patrick. Umpire: Progar.

Team	G.	F.	T.
Duquesne	0	0	0
Yarkosky, f.	3	0	6
Patrick, f.	2	1	5
DeLost, c.	0	1	1
Talpas, g.	0	0	0
Lesko, g.	3	0	6
Kaminsky, g.	8	2	18

Team	G.	F.	T.
Notre Dame	2	0	4
Enoch, f.	1	0	2
Meny, f.	4	0	8
Cadez, c.	1	1	3
Novak, g.	2	0	4
Kirn, g.	1	0	2
Bahon, g.	11	1	23

Referee: Novak. Umpire: Progar.

many years, demand backed by money exceeds supply, which normally equals demand, and even stimulates it by advertisement and credit purchase plans. Are we to save money against the time when we may need it, or bid for the few consumer goods that are left against ourselves?

There is one more reason for buying bonds. The President, who is also the commander in chief, has asked us to do so.

Meanwhile . . . while we hesitate . . . while we complain of nominal hardship . . . men die . . . not only fighting men, but women and small children too. They die for a good cause. A good reason . . . for freedom. But we who are not dying must pay in time and money, or we shall find ourselves dishonored. The time is short. It passes . . . and having passed, is forever lost.

Men in France, in Poland, in Norway . . . men all over Eu-

(Continued on Page 8)

CENTENARY OF SLOVENE PEDAGOGICS

(Continued from page 7)

river of Bistrica, there lived a poor but honest small landowner, Mlinaric, with his good wife Anica. They had two children, Blase and Agnes. One winter evening the children led the cow to water and proposed to bring some water for their mother from the mill that stood on the bank of the river. Suddenly a group of children appeared; the girls quietly continued their walk while the boys jumped around on the ice of the frozen river. Among them was Lojze, the little son of Mr. Kamenski up in the castle. The ice broke under his weight and the current rapidly carried him toward the wheel of the flour mill. All the boys became frightened and ran away. That is, all except Blase who managed to remain calm. He quickly ran to the mill and closed the gate in front of the big wheel. Already the big wheel had grasped Lojze but the closing of the gate prevented the current from rotating it. Agnes meanwhile ran to call Mr. Kamenski and he extracted the unconscious boy from under the wheel. Neighbors assembled advised standing the boy on his head that the water may flow out. Fortunately Barica Florijan was also present. Her teacher in Sunday School had instructed them how to revive a victim of drowning. It is not right to stand him on his head but lay him down gently on his stomach with his face turned slightly sideways; then raise his forehead a little until the water drains out through the mouth. After which he should be placed in a warm bed and vigorously massaged, particularly on the soles of his feet and around the heart. One of the nostrils should be closed while through the other by means of a tube or something similar, a person should blow. Again, the nostrils held closed, fresh air must be blown into his mouth.

This was accordingly done to Lojze and he began to breathe again. When the doctor arrived, he praised Barica for her good advice. Beyond a doubt she had saved the life of the little boy.

Little Lojze soon recovered but remained in delicate health. Thus it happened that he stayed with the Mlinaric family, entertained by Blase and Agnes who had been taught to read and write by Barica Florijan. One Sunday the assistant priest of the parish visited their little patient. And was he surprised to see a book in the hands of Blase. He inquired if the youngster attended school. Agnes explained that it was impossible for them to attend school as during the winter they helped their parents and during the summer they watched the livestock of the village.

Notwithstanding the legitimate excuses, the priest insisted that they should attend at least the Sunday School since they were free on Sundays. Mr. Komenski, who had dropped in for a visit, joined his entreaties to that of the priest. He promised to buy them new clothes and anything else that was necessary as a reward for having saved his little son.

Naturally, the father of the youngsters was very happy at their good fortune. He earnestly and wisely instructed them: "Remember, you are not going to school to learn evil things. There is no advantage in knowing many things and living contrary to your training; no achievement in having a brilliant mind and a bad heart; no use in learning how to read and write if one does not know how to pray. If I knew that you two will become educated but will

not learn how to please God, I would never permit you to."

The children made wonderful progress in school. Their studies concluded, Blase became a cabinet maker and worked for many years as an experienced artisan in Milan, Italy. Though moderately wealthy and influential he effectively resisted the current vices of his day and led a good Christian life. Agnes became governess for a wealthy family. Pleased by her genteel qualities they treated her as their daughter and arranged for her marriage to the caretaker.

When Blase returned from Italy his former master was so pleased with his success that he offered his daughter in marriage and the home as dowry.

And so the story progresses with daily problems confronting the young people and demanding a solution. To appraise the book about Blase and Agnes and realize its invaluable teachings one should bear in mind that it was written for the children of Slovene peasantry and just one hundred years ago. True, it did not teach anything new. But as far as the method of teaching is concerned, beyond a doubt it was a gigantic step toward modern pedagogics.

Sunday schools which followed the program of Blase and Agnes reported great success. In less than four years some 4000 copies were sold. In 1848 a second edition and in 1857 a third were published.

Slomšek, because of this little volume, is often compared with the famous pedagogist of Switzerland, Johannes Henrik Pestalozzi. We may be certain that Slomšek was not a conscious follower of Pestalozzi, who himself was a pupil of Rousseau. Pestalozzi indeed adopted the theory of his great teacher but its practical application has assured him universal esteem.

Slomšek studied pedagogics in the theology course in Celovec, Carinthia. It is quite possible that his professors derived or based their lectures on Pestalozzi. However, no books of Pestalozzi or Rousseau could be found in his private library.

There are two aspects in which Slomšek and Pestalozzi fully agree. Both point out that the cultivation of religious sentiments is the principal end of all training and education. Entirely ignorant of Pestalozzi and his system of pedagogics, Slomšek could have derived his principles directly from Christian theology.

And they both arrived at the conclusion that a realistic, visual education was of paramount importance. But Pestalozzi early lost his father and so insists that the predominating influence in the education of children is exercised by womanhood. Slomšek, on the other hand was bereft of his parents when the education of the home was just about concluded.

He inculcated respect for authority but detested servile obedience. He counseled the parents to permit the children certain liberties and encourage them to be independent. A little plant, a little animal placed in their charge affords them much pleasure and trains them as no abstract knowledge acquired in school. He has relied on several German authors for information in writing for the children. We may justly be proud of our own contribution to education, that is, the Slovene nation through the kind offices of Anton Martin Slomšek.—Contributed.

Road to Victory

(Continued from page 7)

rope are regretting time . . . are saying: "In only we had known."

But we do know. The writing is on the wall. Corregidor, Pearl Harbor, Singapore, Dunkirk, are not dreams. They are evil things, that have happened, and now this evil approaches us. It lies in wait off our coasts.

Time is money . . . but money cannot buy time, nor bring dead men to life, nor purchase freedom once it is lost.

That is why we must buy bonds now . . . today, and tomorrow, and the day after. Buy bonds until this thing is destroyed utterly . . . because time is not subject to manipulation . . . because the past is dead and the future mortgaged . . . because the world cannot live half free and half slave. mortgage upon our freedom to be foreclosed. Failing now, we fail forever. Never before could so much be bought for so little. Never so much lost for lack of that little.

—U. S. Treasury Dept.

DID YOU KNOW THAT . . .

Switzerland has 16 natural springs for every square mile of land.

An Italian has invented a four-wheeled bicycle on which two riders are seated (beside one another, each operating pedals.

A new press for tennis rackets can be folded compactly and carried in a pocket.

India's first law for the protection of trade mark owners went into effect recently.

The United States Patent Office refuses more than 10,000 patent applications each year.

Rollers built into a new fishing reel are intended to squeeze a line dry as it is reeled in.

A two wheeled hand ambulance invented in England can be mounted on runners for use over snow.

New wall outlets for electric current have circular openings said to take contact plugs at all angles.

More than 107,000,000,000 kilowatt-hours of electric power were consumed in the United States last year.

The Swedish government will construct a short-wave radio station for communication with the United States.

Persons using a new outfit are asserted to be able to clean a felt hat in a minute at a cost of about one cent.

Two St. Louis men have invented plastic heels for women's shoes that appear to glow in jewel tones from within.

A plant for the commercial production of aluminum sulphate from Brazilian bauxite has been opened in Argentina.

Less than seven per cent of the drivers in fatal automobile accidents in the United States last year were women.

A school that teaches furniture repairing to members of their own sex is maintained by a group of New York women.

Increased cultivation of beets for sugar and of potatoes for alcohol will be encouraged in Eire by the government.

A Detroit inventor's electric flash light is equipped with a magnifying glass for examining objects under its rays.

Having a tiny ball free to whirl under its glass cover, a new compact for women serves as a miniature roulette wheel.

The ancestor of modern apples, a fruit about the size of a cherry, still grows wild in some parts of southern Europe.

The average distance traveled by a freight train in the United States rose to 401 miles last year, a new high record.

U. S. SHARE THE MEAT CAMPAIGN

(Continued from page 7)

meat. If no action is taken, the housewives who cannot get to the store until late in the day, will not be able to buy meat; diners-out who get to the restaurants late in the meal period cannot get meals with meat.

The Foods Requirement Committees decided unanimously that the fairest method of sharing the supply among all civilian claimants is rationing. The Committee requested the OPA to institute rationing with all possible speed. However, the OPA reported that a rationing system cannot be worked out and put into operation before early 1943.

In the meantime, then, the problem of fair sharing becomes acute. To solve this problem, the Foods Requirements Committee asked that the Office of War Information organize and carry on an educational program to help civilians to share the meat voluntarily.

The Committee calculated that the fair share of beef, veal, pork, lamb, and mutton for each adult or adolescent of normal meat-eating habits is 2½ pounds per week.

The problem is to lead civilians voluntarily to hold their consumption at that level during the period before meat rationing can be instituted.

Each citizen needs to have a clear idea of why he is expected to share the meat, what the sharing program is, how he may manage his meals to stay within the sharing allowance and nourish himself adequately.

The Why of Sharing

1. It is patriotic to share. Self-control by civilians will make easy and certain the administration of the meat restriction order which is necessary to making victorious war. Our fighting men must have the meat for the best diet on earth. For health and strength of the people on the firing line and in the munitions factory, our Allies must have all the meat we can get to them. Self-discipline by American civilians, staying within the allowances set, will provide the meat for these Number One war

TO OUR SHIP OF STATE OF TODAY

With the immortal Longfellow Let Us Say:

Thou, too, sail on, O Ship of State!
Sail on, O Union, strong and great!
Humanity with all its fears,
With all the hopes of future years,
Is hanging breathless on thy fate!
We know what Master laid thy keel,
What workmen wrought thy ribs of steel,
Who made each mast, and sail, and rope,
What anvils rang, what hammers beat,
In what a forge and what a heat
Were shaped the anchors of thy hope!
Fear not each sudden sound and shock,
'Tis of the wave and not the rock;
'Tis but the flapping of the sail,
And not a rent made by the gale!
In spite of rock and tempest's roar,
In spite of false lights on the shore,
Sail on, nor fear to breast the sea!
Our hearts, our hopes, are all with thee,
Our hearts, our hopes, our prayers, our tears,
Are all with thee, — are all with thee.

needs with a minimum of friction and grumbling and disunity.

2. It is fair to share. Unless the civilians who can go early to the store or the public dining place hold down their purchases, those who come late in the day or the meal period will find no meat. Many of the housewives in war work simply cannot get to the meat shops until the end of the day. It is unfair to ask war workers to bear the whole brunt of sharing with our fighting men and our Allies. It is fair for all to share and share alike.
3. It is wise to share. The restriction order which makes the sharing program necessary spreads out deliveries through the year so that reserves are carried over from seasons of glut into seasons of slack supply. The sharing program by expediting the operation of the restriction order promotes prudent management of the year's meat supply.

The What of Sharing

To understand what the sharing program asks of him, each citizen needs to know how the allowance of 2½ pounds per person per week was calculated by the Foods Requirements Committee. Following is the Committee's explanation:

During the coming year there will be available to civilians 17½ billion pounds of dressed meat carcasses. There is a shrinkage of 10 percent in converting dressed carcasses to retail cuts. Hence the supply of retail meat cuts will total 15¾ billion pounds. Dividing that by 52 gives us 303 million pounds a week.

This is to be shared among 128 million Americans, not in the armed services. Vegetarians eat no meat; nor do infants under 6 months of age. Preschool, and grade-school children, invalids, and old people eat less than adolescents and adults. So we calculate on some 14 million half shares of meat and 114 million full shares, or a total of 121 million full shares.

We then arrive at the share for each adult of normal meat eating habits by dividing up the 303 million pounds into 121 million full rations. This gives us the figure of 2½ pounds per person per week as the value of a full share.

(To be continued.)

When the handle of a new box containing small articles is in the carrying position the box is automatically locked.

An umbrella can be carried in a compartment of a new under arm bag for women.

OUR AMERICAN GOVERNMENT

Ed. Note: This document is a revision of Document No. 210, of the House of Representatives, Seventy-seventh Congress, first session. House Document No. 210 was a revision of House Document No. 152, of the same Congress. House Document No. 152 was a revision of 138 questions and answers that were inserted in the Congressional Record September 15, 1940.

More than one million copies of these publications have been printed and distributed. The House of Representatives has, on three different occasions, unanimously passed resolution requesting that these documents be reprinted.

The list of questions and answers was compiled by Congressman Wright Patman of Texas aided by Mr. C. W. Gilbert of the Legislative Reference Service of the Library of Congress. This series is taken from a booklet published by courtesy of Congressman Martin L. Sweeney of Ohio.

What is the steering committee of the House of Representatives?

The steering committee is composed of a varying number of the leading majority Members, chosen by the majority caucus to exercise supervision over the handling of business by the House. Sometimes the committee is made up specially; sometimes it consists simply of the majority members of one of the great standing committees. The committee's main function is to select from the large number of bills on the House calendars those which the majority managers wish to advance to final consideration. The chairman of the steering committee is the majority floor leader.

How can any citizen get his views considered by Congress?

The Constitution of the United States provides that "Congress shall make no law respecting . . . the right of the people peaceably to assemble and to petition the Government for a redress of grievances." A special place is set aside in the Congressional Record each day for petitions that may be filed by a Member and referred to the appropriate committee for consideration. The notation in the Congressional Record recites the name of the Member offering the petition, the name of the petitioner, and a brief summary of what the petition contains.

What are the stages of a bill in the House?

Following in brief are the usual steps in procedure—further details on many of the questions raised will be found in subsequent paragraphs:

- a) Introduction by a Member, by placing the measure in the "hopper," a box on the Clerk's desk; it is numbered and sent to the Government Printing Office and made available next morning at the document room.
- b) Reference to a standing or select committee—public bills and bills coming from the Senate, under direction of the Speaker, private bills on endorsement of the Member.
- c) Report from committee—usually after hearing, either before the full committee, or a subcommittee.
- d) Placing on the calendar—according to its classification as a revenue bill, private bill, etc. Occasionally a privileged bill is considered when reported.
- e) Consideration in Committee of the Whole, if on the Union Calendar—(including general debate and reading for amendment, with speeches limited to 5 minutes.
- f) Second reading and consideration in the House—in the case of bills considered in Committee of the Whole, the second reading is had in committee. In either case, the bill is open to amendment after the second reading.
- g) Engrossment and third reading—the question is put by the Speaker as of course and decided at one vote. Any Member may demand reading in full. A negative vote at this stage defeats the bill as completely as a vote on passage.
- h) Passage—the question of the passage being put by the Speaker as a matter of course without motion from the floor.
- i) Transmission to the Senate, by message.
- j) Consideration by the Senate—usually after reference to and report from committee, reading, debate, and opportunity for amendment.
- k) Return from Senate with or without amendment—if the Senate rejects the House bill it so notifies the House.
- l) Consideration of Senate amendments by the House—either agreeing, agreeing with amendment or disagreeing with each amendment separately.
- m) Settlement of differences by conference.
- n) Enrollment on parchment paper.
- o) Examination by the Committee on Enrolled Bills—the chairman of the House and Senate committees each certifying as to each bill examined that it has been found truly enrolled.
- p) Signing—by the Speaker first in all cases, then by the President of the Senate.
- q) Transmittal to the President of the United States.
- r) Approval or disapproval by the President—usually after referring it to the Department affected for recommendation.
- s) Action on a bill vetoed—the House or Senate may consider the veto message at once, postpone consideration of the message to a day certain, or refer the same to a committee. If it fails to pass the House to which returned, by a two-thirds vote, no further action is taken.
- t) Filing with the Secretary of State on approval or passage over veto.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—
Let freedom ring on Uncle Sam's cash register! Buy U. S. Defeat Bonds and Stamps.

The Page Must Top!
The Page Must Lead!

HELLO, FELLOWS!

KSKJ men and women in the services of the U. S. A., are invited to write to the Glasilo!

Just as the soldier is pleased with a letter at mail call, so will the readers welcome news.

Address communications to: Glasilo, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O.

U. S. Treasury Department.
"Wait! On second thought you ought to make a good son-in-law!"